

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC — GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA R. O.

LETO XXI — ŠTEVILKA 12

DECEMBER 1989

POŠTINA PLAČANA

Rezultati poslovanja TOZD in TOK gozdarstva po zaključnem računu za obdobje od 1. januarja do 30. septembra 1989

Temeljne organizacije združenega dela gozdarske dejavnosti in temeljni obrati za kooperacijo smo za devetmesečno

obdobje, ko smo še poslovali v okviru Lesne, sestavili zaključne račune.

Količinske plane smo v osnovni gozdarski dejavnosti izpolnili ugodno: v družbenem sektorju smo plan oddaje lesa presegli za 6 %, v zasebnem sektorju pri okroglem lesu za 4 %, pri rezanem lesu za 380 %, na mehaniziranih skladiščih pri dodelavi lesa izpolnjen s 96 %, pri predelavi lesa v tramiče pa le s 74 %, proizvodnjo tramičev smo prilagajali možnosti prodaje in cenovnem gibanju. Plan gozdnobioloških vlaganj smo izpolnili s 111 %.

V TOZD Transport in servisi smo plan prevozne dejavnosti izpolnili 114 %, servisne dejavnosti 75 % in proizvodne dejavnosti 95 %. Količinski plani tudi niso izpolnjeni v gradbeni dejavnosti, zaradi zoženih materialnih možnosti investiranja v nizke gradnje tako znotraj gozdarstva kot od zunanjih naročnikov (krajevne skupnosti, lesarska dejavnost).

Ugodnim količinskim rezultatom ne sledijo finančni. Plane poslovnih prihodkov smo v TOZD gozdarstva izpolnili z 91 %, povečane za pozitivno razliko v finančnih prihodkih in odhodkih s 10 %, poslovne stroške z osebnimi dohodki smo presegli za 9,5 %. Amortizacijo od osnovnih sredstev smo presegli za 86 %, akumulacija din 5.863 mio predstavlja 45 % načrtovane, skupaj z nadplansko amortizacijo din 11.060 mio bi bil planiran ostanek za akumulacijo presežen za 30 %.

V TOK smo plane poslovnih prihodkov dosegli s 97 %, povečane za pozitivno razliko med finančnimi prihodki in odhodki s 103 %, poslovne stroške skupaj z osebnimi dohodki smo presegli za 4 % plana, amortizacije od osnovnih sredstev nismo v celoti dosegli. Akumulacijo din 1.180 mio predstavlja 34 % planirane akumulacije. V transportni in servisni dejavnosti so planirani poslovni prihodki preseženi za 5 %, finančni prihodki in odhodki so medsebojno pokriti. Poslovni stroški so na planirani višini, planirane AM od osnovnih sredstev je za 1-krat presežena, kar pomeni 5 milijard din. Rezultat poslovanja je izguba 2 milijardi din, ki je pokrita ob oddaji zaključnega računa z rezervnimi sredstvi TOZD Transport in drugih TOZD in TOK gozdarstva.

V gradbeni dejavnosti so planirani poslovni prihodki preseženi za 30 %, skupaj z razliko med finančnimi odhodki in

Abermaršev macesen na Vrhah, premer 85 cm, foto: M. Čarf

prihodki so večji za 28 %. Poslovni stroški so večji za 20 %, obračunana amortizacija od osnovnih sredstev je 3-krat večja od načrtovane, kar predstavlja 3,4 milijarde din. Rezultat poslovanja je izguba din 1,5 milijarde, ki je pokrita ob oddaji zaključnega računa z rezervnimi sredstvi TOZD Gradnje in drugih TOZD in TOK znotraj gozdarstva.

Rezultat poslovanja vseh TOZD in TOK gozdarstva za to obdobje je 3,6 milijarde din oz. 20 % načrtovanega. Ostanek več obračunane in neoprabljene amortizacije od osnovnih sredstev je 15 milijard din, kar bi skupaj z ustvarjeno akumulacijo pomenilo, da smo ustvarili načrtovani ostanek dohodka.

Na področju dolgoročnega financiranja smo ustvarili 68 milijard din investicijskih virov. Porabili smo jih v višini 22 milijard din, od tega za ceste 3 milijarde din in 13 milijard din za neto investicije, predvsem za nabavo iztrošene opreme. Ostanek porabe v višini 6 milijard din je iz naslova odplačila kreditov in internih odnosov med TOZD in TOK.

S 30. 9. 1989 tako razpolagamo s 45,7 milijard ostanka, ki izhaja iz več obračunane amortizacije od osnovnih sredstev in iz več obračunanih sredstev za reprodukcijo gozdov (ustvarjanje po realnih osnovah — porabe po prvotno planiranih vrednostih).

Na področju poslovanja z obratnimi sredstvi gozdarstvo razpolaga z 69 milijard din denarne akumulacije, ki jo mora realno ohranjati s plasiranjem in obračanjem denarja.

Strokovne službe
računovodstva in financ

Da so naše gozdnokamionske ceste dobro urejene, je gotovo zasluga tudi Ivana Tretjaka, ki že nekaj let pridno urejuje z gredarjem še tako zahtevne ceste. Na sliki je levo, na desni pa stoji kmet Pavel Pogorelec iz Pake nad Vitanjem.

F. J.

GOSPODARJENJE

RAZMIŠLJANJA O ORGANIZACIJI GOZDARSTVA

Cilji gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji morajo biti osnova našim razmišljanjem o organizaciji gozdarstva. Pri tem je treba poudariti večnamensko vlogo slovenskih gozdov in predvsem njihove funkcije, ki so splošnega pomena.

Spremembe pri organizaciji gozdarstva morajo upoštevati temeljna načela gospodarjenja z gozdovi, ki jih povzemamo po študiju dr. I. WINKLER: »Gozdovi in gozdarstvo v spremenjenih pogojih gospodarjenja«.

1. Zaradi velike površine gozdov, velikega deleža privatnih gozdov in intenzivnega gospodarjenja mora biti organizacija trdna in čim bolj stabilna in prilagojena posebnostim gozdnogospodarskega območja.

2. Zagotoviti je treba trajnost gozdov, donosov in vseh funkcij gozdov splošnega pomena.

V večnamenskem gozdu, ki je temelj sodobnega koncepta gospodarjenja z gozdovi, moramo zagotoviti povezavo vseh funkcij gozda in krepiti njihov ekonomski in ekološki značaj.

3. Večnamensko gospodarjenje z gozdovi je možno zagotoviti le na večjih zaokroženih površinah gozdov ne glede na lastništvo.

Gozdnogospodarsko območje je zato pravi okvir za zagotavljanje trajnosti gozdov in njihovih funkcij splošnega pomena.

4. Zagotoviti je treba kvalitetno delo v vseh gozdovih, ne glede na lastništvo. To še posebej velja pri gojenju in varstvu gozdov, gozdnogospodarskem načrtovanju in odkazovanju drevja za posek, projektiranju, izgradnji, rekonstrukcijah in vzdrževanju gozdnih cest (prometnic) in pri drugih dejavnostih, ki imajo splošni pomena.

5. Gozdarska strokovna služba mora biti organizirana racionalno, zaradi prepletanja državnih in privatnih gozdov mora biti terenska strokovna služba enotno organizirana — brez podvajanja. Krepiti moramo vlogo gozdnega revirja in zagotoviti visokokvalificiranega strokovnjaka za opravljanje najzahtevnejših strokovnih del.

6. Gojenje in izkoriščanje gozdov sta nedeljiva celota medsebojno soodvisna in zahtevata enotno strokovno obravnavo.

7. Pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi je treba upoštevati, da obstaja poleg nedeljive pravice lastnika gozda tudi posebni družbeni interes za vse gozdove. To pa zahteva enotno gozdarstvo ne glede na lastništvo. Strokovno odgovornost za intenzivno gospodarjenje z gozdovi mora prevzeti usposobljena gozdarska organizacija, ki gospodari v gozdnogospodarskem območju.

8. Krepi je treba sodelovanje z gozdnim posestnikom, ki ima kot lastnik gozda neodtujljive pravice in odgovornost za dobro gospodarjenje s svojim gozdom. Strokovno intenzivno gospodarjenje pa mora zagotoviti strokovna gozdarska služba v tesnem sodelovanju z lastnikom gozda.

Pri izkoriščanju gozdov in prodaji lesa pa je lastnik popolnoma samostojen.

9. Gozdarsko strokovno službo opravljajo gozdarska podjetja. V gozdnogospodarskem območju se ustanovi eno javno gozdnogospodarsko podjetje. To bo v državnih gozdovih opravljajo vsa dela, v privatnih pa bo v sodelovanju z lastnikom gozda izvajalo vse dejavnosti, ki so splošnega pomena. Izkoriščanje gozdov in prodajo lesa pa bo gozdarsko podjetje opravilo za lastnika gozda le, če bo to želel.

10. Vsak lastnik gozda (tudi družbeno pravna oseba) mora po enakih merilih in vzajemno prispevati za vlaganja v gozdove. Temeljna teritorialna enota, v okviru katere se ugotavljajo in zagotavljajo potrebna sredstva za vlaganja v gozdove in druge dejavnosti splošnega pomena, je gozdnogospodarsko območje.

Finansiranje ohranitve in gojitve gozdov se zagotavlja v gozdnogospodarskih območjih in v Sloveniji. Sredstva za te namene zagotavljajo poleg gozdarskih podjetij in lastnikov gozdov tudi drugi uporabniki gozdov in gozdnega prostora ter družbeno politične skupnosti iz proračuna.

Za učinkovito in intenzivno gospodarjenje z gozdovi je potrebno zagotoviti stabilen sistem finansiranja gozdarstva, še zlasti tistih dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena v gozdarstvu. Ponovno moramo ugotoviti, da je temeljna terito-

rialna enota, v okviru katere se ugotavljajo potrebe in zagotavljajo sredstva za vlaganje v gozdove in druge dejavnosti splošnega pomena — gozdnogospodarsko območje.

Sredstva za finansiranje dejavnosti posebnega družbenega pomena v gozdarstvu se uporabljajo za:

- gojenje gozdov: obnovo, nego in varstvo gozdov (enostavna reprodukcija),
- melioracije degradiranih gozdov in pogozdovanja,
- izgradnjo gozdnih cest,
- vzdrževanje gozdnih cest,
- gozdnogospodarsko načrtovanje, t. j. dolgoročno ureditveno in srednjeročno gozdnogojitveno in sečnospravilno načrtovanje,
- odkazovanje gozdnega drevja za posek,
- gospodarjenje s funkcijami gozdov splošnega pomena,
- gozdno semenarstvo in drevesničarstvo,
- znanstveno raziskovalno delo,
- izobraževalna dejavnost.

Sredstva za gozdno reprodukcijo se v gozdnogospodarskem območju oblikujejo enotno za državne in privatne gozdove. V našem območju smo ta sredstva uporabljali vedno le v organizacijski enoti, kjer so bila zbrana.

Organizacija gozdarstva mora biti tudi v bodočih sremenjenih razmerah taka, da bo omogočila intenzivno gospodarjenje z vsemi gozdovi. Ohraniti mora vse pozitivne prvine sedanje organizacije in skrbeti za optimalno gospodarjenje z našim gozdnim bogastvom. O vsem tem pa bomo še pisali.

Hubert DOLINŠEK

PRIHODNOST NOVE OPREME ŠE VEDNO NEGOTOVA

V Novi opremi je v začetku meseca novembra začel veljati ukrep družbenega varstva. Sredi tega meseca so se nekateri učinki ukrepa že pokazali. O tem nam je prisilni upravitelj Jože KRENKER povedal:

»Tako smo začeli izvajati ukrepe, ki smo jih lahko predpisali za TOZD. Eden izmed bistvenih ukrepov je trenutno zmanjšanje števila zaposlenih. Tako je približno 100 delavcev na začasnem dopustu in bodo za mesec november prejeli osebni dohodek v višini 75 % oktobrskega izplačila.

Nekaj delavcev koristi svoj redni letni dopust, nekaj jih je v staležu, nekaj ljudi pa smo prerazporedili v druge delovne organizacije in tozde Lesne. Tu pa kaže zelo slabo, saj se tudi v sosednjih podjetjih pojavljajo viški delovne sile.

Seveda bomo poskušali narediti vse, da bomo obdržali delavce, lahko pa pride tudi do tega, da bomo morali zmanjšati število zaposlenih.

Glede na dogajanja na trgu ne bomo mogli delati v takem obsegu, kot smo v začetku leta. Cene naših proizvodov so za domači trg previsoke. Kupna moč je padla tako, da smo na domačem trgu lahko prodali le polovico proizvodnje. Zaloge se ta trenutek glede na zmanjšano proizvodnjo manjšajo, toda pravega zagona na trgu ni. Vsako predvidevanje je nemogoče, ker inflacija požira vse in so možnosti nakupa naših proizvodov vedno manjše. Izvozili pa bi lahko preko 50% proizvodnje, vendar pa smo morali zaradi precenjenega dinarja izvoz

Jože Krenker

zmanjšati na 15%. Zadnje dni v mesecu novembru se na tem področju stvari popravljajo. Tako upamo, da bomo izvoz lahko ponovno tempirali na 50% proizvodnje. Velika obremenitev pa je zadol-

ženost tozda. Ta trenutek ima ca 180 milijard din dolga. V dveh mesecih mora vrniti obresti, ki bodo skoraj tako visoke, kot je glavnica, ta pa bo še vedno v celoti bremenila TOZD.

Pa še nekaj besed o proizvodnem programu. Proizvodi Nove opreme so kvalitetni; so dobro izdelani, pa tudi design je na visokem nivoju. Zato programa v tem trenutku ne bomo menjali. Tudi nimamo možnosti, da bi izvršili kakršnokoli prestrukturiranje proizvodnje. Proizvodni prostori so nefunkcionalni in zato povzročajo višje stroške proizvodnje, pa tudi niso primerni za kakšno drugo proizvodnjo. Nekaj pa lahko naredimo v samem procesu proizvodnje. Sedaj izdelujemo v Novi opremi vse, od lesenih delov, vzmetnic, vršimo transportne storitve. Izdelali bomo analizo in ugotovili, ali bi bilo bolj ефектно, če bi določene polizdelke delali drugje.

Ukrep družbenega varstva preneha po 25. decembru. Takrat pa bodo znane možnosti nadaljnega delovanja Nove opreme.«

I. Robnik

MOZAIK VSAKDANJOSTI

Glej, popotnik, ne zaidi v brezdanjost in mlakuže vsakdanjosti, osvežuj se z vedrino ljubezni. Ostrina vsakdanjosti naj ti bo stimulans za osebnostni polet. C'est la vie.

Zmago ČEH

Še ena skupina Kitajcev v TIP

V Tovarni ivernih plošč Otiški vrh je bila letos na izobraževanju že druga skupina Kitajcev. 12 ljudi, pet deklet in sedem fantov je 14 dni spoznavalo proizvodni proces v TIP, ogledali pa so si tudi naše druge tovarne. Pred odhodom v svojo domovino so za bralce VIHARNIKA povedali:

»Proizvodnja ivernih plošč je pri nas mlada industrijska veja, zato si nabiramo izkušnje drugod po svetu. V mesecu maju je bila naša delegacija v Zahodni Nemčiji v firmi Siempelkamp, ki je tudi dobavitelj strojne opreme pri nas. Strokovnjaki te firme so nam predlagali izobraževanje v Španiji, Jugoslaviji ali Turčiji. Izbrali smo Jugoslavijo, ki jo je tudi najbolj priporočal Siempelkamp, pa tudi zato, ker so bile naše predhodne skupine z izobraževanjem pri vas zelo zadovoljne. Eden izmed razlogov, da smo se odločili za Jugoslavijo, je tudi politična ureditev in dobri medsebojni odnosi med našima državama. Jugoslavijo Kitajci poznajo zelo dobro, še posebej po spoštovanem tovarišu Titu. Pri vas, v vaši tovarni, smo spoznali in se naučili vse, kar smo želeli, spoznali smo tehnično dela, pa tudi vodenje podjetja.«

VIHARNIK: Kakšna je vaša tovarna na Kitajskem? Ali jo lahko primerjate z našo?

SUN PING, YUAN ZUYA: »Naša tovarna je nova, tovarna v izgradnji. Strojna oprema je enaka, kot jo imate vi. Tako bo letna kapaciteta 30.000 m³ navadnih in 900.000 m³ oplemenitenih ivernih plošč. Zaposlovali bomo 280 ljudi. Sedaj, ko je tovarna v izgradnji, zaposluje nekaj čez 100 ljudi. Objekt je v glavnem zgrajen, v začetku prihodnjega leta bomo zaključili montažna dela, v mesecu avgustu pa bomo začeli s poskusno proizvodnjo. Naša tovarna je v pokrajini Shandong province; to je na severu Kitajske. Tu je zelo malo gozda, zato ga moramo čuvati za bodoče rodove. Kot osnovno surovino za proizvodnjo bomo uporabljali bombažna stebila. Prej smo ta stebila sežigali, sedaj pa jih bomo koristno porabili. To je nov material in smo ga že testirali v nemški tovarni Siempelkamp. Kvaliteta je enako dobra, kot iz lesne surovine, dosegli smo tudi standard, ki zadovoljuje nemško tržišče. Tehnologija in proizvodni proces sta prilagojena novemu materialu. Tržiš-

Sung Ping levo, Yuan Zuya desno

če za naše proizvode imamo že zagotovljeno, prav tako pa surovino.

Mislamo, da imamo veliko srečo, da bomo imeli to tovarno, saj bo pospešila razvoj in napredek naše pokrajine.

VIHARNIK: Ali vidite tudi kakšne možnosti za nadaljni razvoj in višjo stopnjo predelave na področju lesne industrije pri vas?

SUN PING, YUAN ZUYA: Preden smo prišli k vam, smo imeli ideje o izgradnji tovarn, kjer bi uporabili iverko kot osnovno surovino. Sedaj, ko smo tu in smo videli vaše tovarne na Prevaljah, v Pamečah in Radljah smo prepričani, da jih bomo tudi mi zgradili. To bo čez nekaj let. Takrat si želimo ponovnega

snidenja z vami, da bi si pridobili znanja tudi s področja proizvodnje pohištva.

VIHARNIK: Ali ste zdaj prvič obiskali Jugoslavijo?

SUN PING, YUAN ZUYA: To je naš prvi obisk v vaši deželi. Bili smo zelo impresionirani, ko smo zagledali vaše hribe, reke, mesta, čudovito pokrajino. Ljudje, s katerimi smo prišli v stik, so bili zelo prijazni; zelo dobri ljudje ste.

Ob zaključku pogovora je **SUN PING**, diplomirani inženir lesarstva, in vodja skupine dejal: »Če ne bi imel toliko obveznosti doma, bi ostal tukaj in rad bi delal z Danilom Rancem.«

Ida ROBNIK

Predaja listine Združenih narodov Glasnik miru, foto: Stanko Hovnik

SLOVENJ GRADEC-GLASNIK MIRU

Na proslavi ob 44-letnici Organizacije združenih narodov v Slovenj Gradcu je Nabuaki Oda, direktor informativnega centra OZN v Beogradu vročil slovenjegraškemu županu Ivanu Uršiču listino Združenih narodov glasnik miru, s katero je Slovenj Gradec odlikoval generalni sekretar OZN Perez de Cuellar.

Slovenjegraščani so edini v Jugoslaviji, ki so prejeli to priznanje.

Slavnostni govornik na proslavi je bil Janez Stanovnik in je dejal, da priznanje ni pomembno le za Slovenj Gradec, ampak za vso Slovenijo in Jugoslavijo. Veliko je takih, ki si priznanje želijo, malo pa je izbranih, je dejal predsednik slovenskega predsedstva.

Stanko HOVNIK

Rekonstrukcija transporta sekancev na žagi Vuhred

V primarni predelavi lesa so stranski produkt lesnoindustrijski ostanki: krajniki, žamanje in žagovina. Na sodobnih žagarskih obratih predelujejo krajnike in žamanje v sekance, ki imajo večjo vrednost zaradi takojšnje uvedbe v proces proizvodnje ivernih plošč, celuloze in papirja, hkrati pa je racionalizirana tudi manipulacija z lesnoindustrijskimi ostanki na žagah samih.

Tudi na žagi v Vuhredu predelujemo krajnike in žamanje v sekance na sekirno-stroju KLÖCKNER. Za transport do deponije smo do letos uporabljali pnevmatski transport, ki pa se je pokazal kot neustrezen, ker je:

- negativno vplival na kvaliteto sekancev (ventilator je sekance dodatno razdrobil)
- energetsko zahteven
- pogosto prihajalo do zamašitve cevi in s tem do zastojev.

Zaradi omenjenih vzrokov sekanci niso prinašali pričakovanega deleža v TOZD žaga Vuhred, zato je bilo nujno potrebno rekonstruirati transport.

Odločili smo se za mehanski transport s tračnimi gumijastimi transporterji. Transportno opremo je izdelala in v začetku letošnjega leta montirala Strojna tovarna Trbovlje.

Z novim načinom transporta sekanci ohranjajo kvaliteto, zato dosegamo višjo ceno, poraba energije je manjša. Upravičeno pa pričakujemo tudi manj zastojev in cenejše vzdrževanje.

Ekonomski izračun je pokazal, da se bodo vložena sredstva vrnila v manj kot dveh letih.

Miro GREŠOVNIK

Kvaliteta sekancev je po rekonstrukciji transporta boljša

Srečanje upokojencev DIT GL Slovenj Gradec

Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenj Gradec je povabilo vse svoje člane — upokojence na vsakoletno srečanje v torek, 14. novembra 1989. Strokovni program in pogostitev je pripravil TOZD Gozdarstvo Radlje.

Vabilu se je odzvalo 17. članov. V Hudem kotu so si ogledali nekaj znamenitih dreves. Direktor TOZD Maks Sušek jih je seznanil z njihovim načinom gospodarjenja in s problemi, s katerimi se radeljski gozdarji srečujejo danes.

Prijetnemu srečanju je prispevalo sončno vreme in gostoljubnost Radeljčanov. Upravni odbor DIT je upokojencem poklonil knjigo Andreja Šertela »Domače žganje« in za pokušino njegove zdravilne kapljice.

I. R.

Milan Tretjak prejema priznanje

Priznanje za delo

Ob zaključku praznovanja praznika krajevne skupnosti Mislinja so na slavnostni seji podelili dve priznanji krajevne skupnosti. Prejela sta jih Taborniški odred Mrzli studenec in Milan Tretjak. V obrazložitvi za prejeto priznanje je zapisano, da je Milan Tretjak mladostno zagnanost in svežino idej ob zahtevnih nalogah v delovni organizaciji Lesne pokazal tudi v samoupravnih organih, društvih in organizacijah krajevne skupnosti, posebej kot predsednik sveta skupščine krajevne skupnosti. Milanu Tretjaku iskreno čestitamo.

F. JURAČ

Šertelovega darila je bil vesel tudi Maks Sušek

Upokojenci in »tri dobre mrhe«

Obiskali smo Brinkovo kmetijo

Na Brinkovi kmetiji v Otiškem vrhu pridno gospodarita domači sin Janko Rotovnik in njegova žena Tončka. Kmetija obsega 22 hektarov; od tega je polovica gozdov. Danes mlada gospodarja redita 15 glav živine, kar naj bi bil tudi glavni dohodek na kmetiji. Janko je bil pred tem že 24 let zaposlen, v mladih letih pa se je izučil tudi poklica. Po 24 letih rednega »šihata« se je odločil, da bo pustil službo in doma prevzel kmetijo. Tako je storila tudi njegova žena Tončka, ki ima za seboj že dobrih deset let delovne dobe v Tekstilni tovarni v Otiškem vrhu kot računovodkinja.

»Po 24 letih službe, ste se odločili, da se vrnete nazaj na kmetijo. Zakaj taka odločitev?« smo povprašali Janka.

»Veste, po mamini smrti se nihče ni odlo-

Kmetje, lovci in psi

Kmetje in lovci že od nekdaj ne živijo v najboljšem sožitju, čeprav so med lovci tudi kmetje. Drug drugega obtožujejo za škodo, ki nastaja na eni ali drugi strani, vendar odnesejo krajši konec vedno kmetje.

Že odkar si je človek ustvaril svojo družinsko domovanje, si je kot čuvaja bivališča udomačil psa, da varuje dom, imetje, drobne živali. To je psom menda že prirojeno, saj že čisto majhen kuža leži pred pragom vhodnih vrat in začne bejskati na prihajajočega tujca ali tujo žival. No psi so na samotnih domačijah privezani ali pa tudi ne in ti slednji lahko preženejo nepovabljenega gosta, tatu, lisico, krakuljo ali vrano, privezani pa tega ne morejo. Večina neprivezanih psov se drži gospodarja ali doma, kakor lovski pes lovca, to jim je prirojeno. Le redki iztirijo in vsaka vrsta psov služi svojemu namenu, le nekoliko manj strogo, kot po zakonu.

Stalno privezan pes bi kmetu prav tako služil kot, če bi moral lovec imeti psa na povodcu tudi med pogonom divjadi. V tem primeru bi lovec in kmet igrala vlogo psa. Lovski zakoni svetujejo kmetom, naj si ogradijo svoja polja. To se sliši, kot bi kmetje lovecem svetovali, naj imajo ograjeno divjad v gozdu, kjer bi verjetno hiral. Ostro pa obsojamo lovce, ki brez nuje in iz gole objestnosti streljajo pse kar na kmečkih dvoriščih ali v neposredni bližini njih. Sprašujemo se, ali se njihovi možgani res ne razlikujejo od možganov živali, ki natančno ne zna doumeti, kaj sme storiti in kaj ne. Le kakšna kazen bi čakala kmetijce, ki bi ubili vsako divjad, če bi stopila na travnik ali v setev.

Že pred leti se je k nam zatekel lovski pes. Ker ni vedel kam, smo mu dali jesti in obvestili lovce, da so prišli ponj. Lahko pa bi storili drugače. Če se nam nedolžna žival ne bi smilila. Kaj lahko se zgodi, da gre žival po sledi za gospodarjem in, če na cesti sreča lovca je po njej. Pred dvema letoma se je naš pridni pes vračal od svoje »ljubice« po cesti. Lovec, ki se je z avtom pripeljal za njim, je izstopil iz avta in ga počil. To se dogaja z mačkami, ko po polju lovijo miši. Le kje so meje lovske kulture, se sprašujejo prizadeti. In še to, ubiti psi so po več dni izpostavljeni muham in podobnemu mrčesu, torej so kužna žarišča. Ludvik MORI

čil, da bi šel na kmetijo in kmetija je potrebovala gospodarja. Ker pa sva po službi midva z ženo veliko pomagala na kmetiji, sva se odločila, da pustiva službo in se vrneva nazaj na kmetijo. Ne vem, zdelo se mi je, da bi bila velika škoda, če bi kmetija propadla, zato sem se odločil, da jo prevzameva. No, in danes mi ni žal, da sem to storil,« pravi Janko.

Res je, marsikdaj se motimo, ko mislimo, da mladi ljudje neradi prevzamejo kmetije, toda krivdo za to je treba iskati drugje. Ker je pač kmetijstvo zadnje čase zašlo v težave, marsikdaj kmetje ne vidijo izhoda iz težav, zato čisto mladi rajši oddidejo — in si poiščejo zaposlitev. Toda Janko Rotovnik je mislil drugače.

»Odkar gospodarite na kmetiji, ste nabavili kmetijske stroje, zdaj pa preurejate stanovanjsko hišo?«

»Danes si nikakor ne moreš zamisliti naprednega gospodarstva brez strojev. Čeprav je naša kmetija bolj hribovita, se da tudi s stroji delati. Zato sem pač najnujnejše stroje tudi nabavil. Preurejamo stanovanjsko hišo in z ženo sva se odločila; seveda, če bova uspela, da bi se v bodoče ukvarjali s kmečkim turizmom. To je še daleč. V dravograjski občini skorajda še ni kmečkega turizma, zato sva se tako odločila.«

»Vsaka taka investicija je danes draga. Ali pričakujete kakšno finančno pomoč?«

»Ob današnjih cenah gradbenega materiala sploh ne smem misliti, koliko kaj stane. Do zdaj sva potrebna finančna sredstva za preurejanje hiše črpala iz gozda, nekaj pa sva

Janko Rotovnik, njegova žena Tončka in sin Jurček

iskala tudi pri živini. Mislim, da bodo nama pomagali tudi v občini, v obliki posojil ali nepovratnih sredstev, ko bodo videli, da sva se za delo resno zavzela,« pravi Janko Rotovnik, potem pa še dodaja: »Veliko pa mi pri gradbenih delih pomagajo tudi sosede, kar mi pomeni ogromno pomoč...« F. JURČ

Danes je Brnikova hiša že pokrita

GOZDAR

Si slišal kdaj, kako lepo pojo
zelene smreke, ki veter ziblje jih?
Si slišal kdaj, kako lepo pojo
mogočni hrasti?

Si videl kdaj ljubezen mladih src,
ki išče življenje in nove poti?
Jelenov krik je moja lepa pesem,
kjer fazan se oglaš, tam je moj dom.

Lepo biti je gozdar v objemu tvojem.
Zeleni gozd, kar daješ mi, je vse zlato!
Za te živim, ker si bogastvo moje,
tam ob tebi najdem mir in svoj pokoj.

In lovca skrivnostnih tih korak
po stezah tihih, tvojih, moj zeleni gozd!
Ob tebi najdem mir in svojo srečo,
skrivnostno svoje varuje mi vse poti.

Jože VISJAK

Spoštovana kmetica, spoštovani kmet!

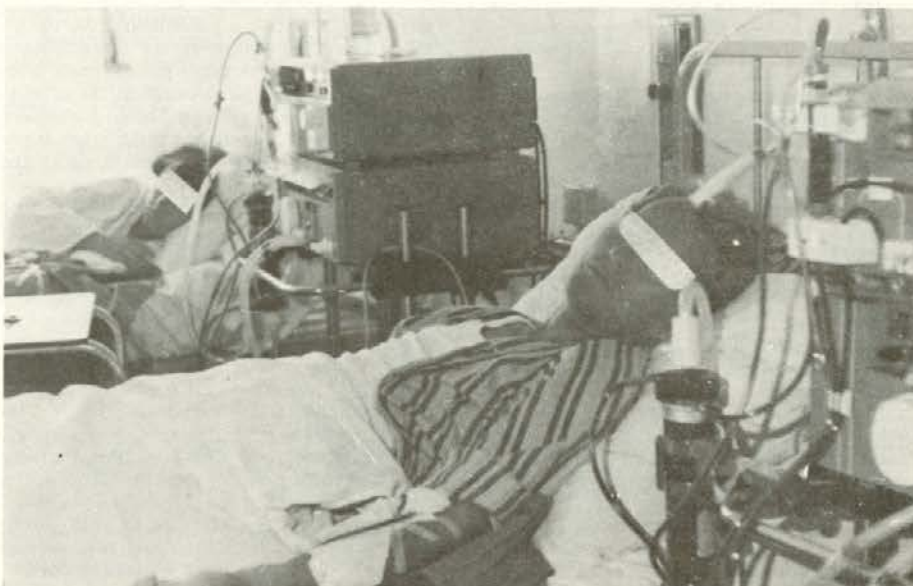
Ni potrebno, da bi vam opisoval težaven finančni položaj slovenskega zdravstva in vzroke zanj, saj se to razbere iz dnevnega časopisja.

V Splošni bolnišnici Slovenj Gradec smo še posebej zaskrbljeni, ker smo običajni pri opremljanju nove bolnišnične lekarne in centra za dializo, v katerem ohranjajo življenje »umetne ledvice«, saj oboje nujno potrebujemo v sodobnem stanju.

Prostore smo začeli urejati l. 1987 v kleti novega otroškega oddelka. Jeseni 1988 so bila opravljena zidarska dela in položene instalacije. Sredstva za izgradnjo so prispevale delovne organizacije koroške krajine z namenskim nakazilom. Velenjčani in Mozirčani so prispevali prek svojih zdravstvenih skupnosti. Zneski so bili porazdeljeni v enakem odnosu, kakor v povprečju zadnjih let koristijo bolnišnične usluge in storitve prebivalci posameznih občin:

— Dravograd	7,28 %
— Radlje	15,8 %
— Ravne	28,8 %
— Slovenj Gr.	20,7 %
— T. Velenje	26,2 %
— Mozirje	1,3 %

Po enakem ključu so se začela letos zbirati sredstva za opremo. Teh pa po današnjih zmogljivostih našega gospodarstva ne bo dovolj, saj znaša samo oprema kabineta za izdelavo infuzijskih raztopin 28.863.445.000 đin (ali 835.000 DM po srednjem tečaju 18. novembra 1989). Ta oprema je v celoti iz uvoza in

je že naročena. Kje je potem še vse ostalo, kar moramo kupiti in se dobi na domačem trgu?

Izoginiti se želimo kreditom, ki bi z vratolomnimi obrestmi položaj le še poslabšali. Zato poskušamo čim bolj neposredno zbrati čim več denarja.

Ponovno vzpodbujamo delovne organizacije, ki svojega prispevka še niso poravnale (teh je zelo malo).

Zaposlili smo nad tisoč obrtnikov regije, ki nam sedaj vsakodnevno vračajo izpolnjene položnice z vpisanim zne-

skom, ki so ga nakazali. Pri zbiranju zelo pomagajo vodstva občinskih združenj obrtnikov. Ne sme biti greh, če napišem, da so bili doslej najbolj uspešni v Velenju. Kakšen bo konec zbiranja, pa bomo še objavili.

Za našo zadrego je zvedel Končnikov Hanzi, kmet v Topli. Onega večera me je poklical po telefonu in predlagal, da bi v zbiranju sredstev za lekarno in dializo vključili tudi kmete. Že se je dogovarjal z znanci in nihče ni imel odklonilnih pomislekov. Zato je menil, da je volja kmečkega življa temu naklonjena.

Kmetje ne shranjujejo denarja v nogavicah. Na banki ga imajo naloženega v večjih zneskih le, kadar prodajo živino ali les in le toliko časa, dokler jim ni treba plačati davkov ali umetnih gnojil. Zato gotovine od njih ne moremo pričakovati. Najljubše bi odstopili del svojega, dovoljenega, letnega poseka. Hlodočina bi se zbirala na določeni žagi in razrezala ter tako vrednostno oplemenitenja prodala.

Slično, kakor obrtniki prek svojega združenja obrtnikov, bi kmetje zbiranje izpeljali prek TOK.

Zares hvalevredna misel!

Koordinacijski odbor za izgradnjo lekarne in dialize, v katerem so predstavniki vseh naših občin in ki skrbi za zbiranje sredstev in njihovo gospodarno uporabo, je o tem tudi že razpravljal. Menili so, da bi vsaka kmečka domačija poklonila 1—2 % letnega poseka. Sicer pa se boste sami o tem najbolje dogovorili.

Naj zaključim vabilo z modrostjo pokojnega dr. Franca SUŠNIKA. Dam bolnišnici v Slovenj Gradec zase, tudi zate!

DIREKTOR
prim. dr. Drago PLEŠIVČNIK

Naši jubilaranti

Meseca decembra praznujejo

10 let delovne dobe

Renata ERJAVEC, TP Pameče
Franc FORTIN, TP Prevalje
Maks KLANČNIK, TP Pameče
Anica KOS, TSP Radlje-Podvelka
Dušan PETREJ, TP Pameče
Peter PETRIČ, Gozdarstvo Črna
Janez SMONKAR, Transport in servisi Pameče

20 let delovne dobe

Franc ANŽELAK, TIP Otiški vrh
Drago HABER, Nova oprema
Vinko PAČNIK, Gozdarstvo Slovenj Gradec
Alojz POROČNIK, CLS Otiški vrh
Rajko ROŠER, Gozdarstvo Mislinja
Drago SEBASTIJAN, TIP Otiški vrh

Stanko ŠTINJEK, Gozdarstvo Mislinja

30 let delovne dobe

Antonija ČURČ, TP Pameče
Ivan GOSTENČNIK, TP Pameče
Marija LOGAR, TIP Otiški vrh
Jože TOPOLOVEC, TP Prevalje
Franc VIVOD, Transport in servisi Pameče

35 let delovne dobe

Silva KAC, Nova oprema
Maks SUŠEK, Gozdarstvo Radlje

40 let delovne dobe

Vinko ŽOHAR, Gozdarstvo Mislinja

Obisk pri upokojenem gozdarju Avgustu Bromanu

Z ing. Ludvikom Kotnikom sva obiskala našega nekdanjega dolgoletnega sodelavca upok. gozd. Avgusta Bromana na njegovem domu na Zelenbregu. Med obujanjem spominov je pripovedoval o svoji mladosti, ki mu ni bila z rožcam postлана. Rodil se je 4. aprila 1909 pri kmetu Slaniku na Zelenbregu.

Komaj osem let star je leta 1917 zgubil očeta, ki je padel na italijanski fronti. Po očetovi smrti mu je bil določen varuh posestnik Čujež, ki je pozneje tudi gmotno skrbel zanj. Osnovno šolo je sprva obiskoval pri Vogelniku na Zelenbregu enkrat tedensko. Na željo matere in tete so ga dali v osnovno šolo na Prevalje. Ker je hiša leta 1920 pri Slaniku pogorela, so ga dali k njegovemu varuhu Čuježu na Stražišče in od tam hodil v šolo na Prevalje. Po končani osnovni šoli so ga dali na humanistično šolo v Maribor. To šolo je obiskoval šest let. Po ustanovitvi prve nižje gozd. šole v Mariboru je nadaljeval šolo na gozd. šoli. Po končani gozd. šoli je šel na prakso na drž. gozdno upravo v Bohinjsko eno leto. To prakso je opravljal brezplačno. Delal je na vseh delih gozd. stroke in lovstva. Po končani praksi v Bohinju je nastopil prvo redno službo pri grofu Giovanni Zaleo na Lovrencu-

Pohorje. Pri njem je skušal več slabega kot dobrega, saj je moral skrbeti za prodajo gozdnih sortimentov pri raznih tedanjih lesnih trgovcih. Spominja se, da je moral nekega večera 1937. leta vstati ponoči in iti k lesnem trgovcu ponujati hlodovino, da je lahko šel grof s svojo družbo na Dunaj na zabavo. Tako so se grofovi gozdovi redčili zaradi prekomernih sečenj, kar je bil povod, da so grofu sečnje ustavili. To je lastnika tako razjezilo, da je gozdarja Bromana odpustil iz službe, češ da gozdarja več ne potrebuje. Vzrok odpusta pa je bil, da je Broman obdolžil, da ga je on tožil pri okrajnem gozdarju, da mu je ustavil sečnje. Po odpustu iz te službe je šel domov k Čuježu. Kmalu nato je s priporočilom tov. Kumra dobil mesto rev. gozdarja pri ZDU-Črna revir Holmec. Ta revir je vodil do vojne, ko je bil premeščen v Novo mesto (Banska uprava Rudolfstadt), pod Italijo. Po vojni se je vrnil domov, kjer ga je tov. Kumer na tedanjem okraju — Prevalje sprejel v službo za privatni sektor v Mežiški dolini. Konec leta 1948 je bil dodeljen pri okraju Dravograd višjemu svetniku ing. Bogomiru Šinkovcu za organizacijo odkazila v zasebnih gozdnih obvezne oddaje v Mežiški dolini.

To delo je opravljal do leta 1952 nato pa premeščen na Poslovno zvezo v Maribor nato pa v Dravograd. Leta 1953 je bil premeščen na KZ Prevalje za privatne gozdove. Po združitvi zasebnih gozdov z gozd. obratom Ravne leta 1962 je prevzel revir Tolsti vrh in Strojno. Stanoval je na Prevaljah in tukaj dočkal svojo upokojitev leta 1971.

Poročil se je leta 1937 s hčerko železničarja Lojzko, ki mu je vse skozi dobra družica. V zakonu se jima je rodil sin Vaclav. Od sorodnikov je podedoval 6 ha lepega prebiralnega gozda, ki mu je ves čas v veselje. Leta 1961 je bil sredi gozda močan vetrolom, kjer si je pozneje ca. 1 ha izkrčil, si sprva postavil malo utico za shranjevanje orodja in pozneje čedno leseno stanovanjsko hišico in okolico uredil z vrtom in nasadil sadno drevje. Ko je vse to uredil, nabavil nekaj potrebnih strojev, se je tam naselil in se po malem bavi s kmetovanjem. V mladosti in še pozneje se je bavil z raznimi hobiji: filatelija, fotoamaterstvo, obvestila v Viharniku, čebelarstvo in v mladosti tudi lov, saj mu je nepozabni spomin na ruševca, ki ga je uplenil med svojo prakso v Bohinju pod Velim poljem-Triglav. Pozneje so mu lovsko puško med vojno odvzeli Italijani.

Tako sedaj sredi gozda, na sončni jasi v čedni hišici mirno živita z ženo Lojzko svojo jesen življenja. Pri vseh težjih opravilih jima pridno pomaga sin Vaclav, ki si poleg njune hišice gradi novo, večjo zidano hišo.

Želimo njima in sinu mnogo zdravih let in zadovoljstva.

Matevž ČARF

Avgust Broman s svojo ženo Lojzko, foto: M. Čarf

Bromanova domačija, foto: Matevž Čarf

VREMENSKI PREGOVORI

Če so prvi dnevi adventa mrzli, bo pozimi hud mraz. (advent od 3.—24. dec.)

Na dan sv. Barbare mraz — traja ves zimski čas (4. dec.)

O svet. Miklavžu jug (6. dec.)

O Dev. Mariji sneg (8. dec.)

Decembra mraz in sneg, bo žita prek in prek.

Če decembra bliska, grmi, za drugo leto vetrove budi.

O Tomažu vetra suho petje, suha spomlad, suho poletje. (21. dec.)

Kakor je vreme od sv. Lucije do Božiča tako se naslednje leto nareja. (od 13.—25. dec.)

Če sv. Štefana burja prinese, vinogradniku pridelek odnese. (26. dec.)

Božič na trati bo Vel. noč za pečjo.

Dež in veter pred Božičem koplje jamo rad mrličem.

Na Božič vetrovno, ob letu sadja polno.

Matevž ČARF

ŠTIPENDIJE

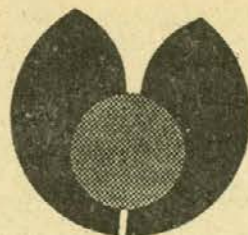
Obveščamo štipendiste GG Slovenj Gradec, da smo po sklepu DS oktobrsko višino štipendije v novembru povišali za 100 %. Tako smo vsaj deloma upoštevali rast življenjskih stroškov, istočasno pa smo upoštevali predlog za povišanje štipendij s posveta na Gozdarskem šolskem centru v Postojni, 16. nov. 1989.

Štipendijo bomo v prihodnjih mesecih nakazovali najkasneje do 20. v mesecu in jo poviševali za procent, ki bo objavljen v Uradnem listu. Želimo, da bi štipendija tudi stimulara boljši učni uspeh.

M. K.

KOROŠKA KMETIJSKA
ZADRUGA, n. sub. o.
SLOVENJ GRADEC
KOROŠKA ZADRUŽNA
HRANILNO KREDITNA
SLUŽBA, n. sub. o.
SLOVENJ GRADEC

PRILOGA

ZA KMETIJSTVO

PRILOGA ZA KMETIJSTVO izhaja mesečno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec in KZ HKS Slovenj Gradec in je sestavni del Viharnika.

Ureja uredniški odbor. Glavna urednika Rok Gorenšek in Jože Krevh.

Naslov: KKZ Slovenj Gradec, Celjska cesta 7, Uredništvo priloge za kmetijstvo, telefon 842-341.

Tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1989.

LETO XXI — ŠTEVILKA 12

DECEMBER 1989

POŠTNA PLAČANA

Poslovanje Koroške kmetijske zadruge v prvih devetih mesecih 1989. leta

Že ob polletju smo v Koroški kmetijski zadrugi ugotovili slabe rezultate poslovanja. V tretjem trimesečju so se ti še poslabšali in tako so se v devetih mesecih pokazale rdeče številke.

Upada odkup goveje živine in predelava tega mesa, s prirejo mleka kljub količinsko večji proizvodnji niso pokriti vsi stroški, zmanjšal se je obseg prodaje v trgovskih obratih, kar je vse povečalo zadolženost in zaradi tega stroške obresti.

1. KMETIJSKA PROIZVODNJA

a.) Prireja mleka v tisoč litrih:

	1-9/88	1-9/89	1-9/88	1-9/89
			plan 1-12/89	
zadružni sektor	7.514,2	7.682,2	102	77
družbeni sektor	940,9	958,6	102	77
SKUPAJ:	8.455,1	8.640,8	102	77

Prireja mleka je 2 % večja od lanske v enakem obdobju in vse kaže, da bo plan ob koncu leta dosežen. Največji (5%) porast prireje je dosežen v TZO »TRATA« v obeh sektorjih, v TZO »ODOR« je bilo povečanje 4 %, v TZO »LEDINA« pa je prireja mleka na lanskem nivoju, in sicer 1 % večja pri kooperantih in 5 % nižja v družbeni proizvodnji.

b.) Prireja mesa v tonah:

	1-9/88	1-9/89	1-9/88	1-9/89
			plan 1-12/89	
zadružni sektor	867,0	782,7	90	64
družbeni sektor	78,9	116,0	147	82
SKUPAJ:	945,9	898,7	95	66

V tretjem trimesečju se je nadaljeval manjši odkup klavne živine od kooperantov. Ugotavljamo, da se stalež živine ni zmanjšal, povečuje pa se število črnih zakolov.

Prireja mesa v družbenem sektorju je v vseh TZO večja kot lani in nad planirano. Izpad odkupa pri kooperantih znaša v TZO »LEDINI« 21 % in v TZO »ODOR« 16 %, TZO »TRATA« pa je odkupila 16 % več goveje živine v primerjavi z lanskim enakim obdobjem.

Povprečna teža oddanega goveda je bila 520 kg.

Prireja klavnih prašičev je pri kooperantih znašala 73,4 t, kar je četrtno manj kot lani, večja pa je bila proizvodnja klavnih prašičev pri »MESNINI«.

c.) Poljedelstvo

Pridelek hmelja je v družbenem sektorju znašal 25 t, kar je 12,5 t oz. tretjino manj kot lani. Pridelek je deloma manjši zaradi dotrajanosti nasadov in žičnic. Na desetini površine so nasad obnovili, pridelek na teh površinah pa lahko pričakujemo šele čez nekaj let.

Pridelek semenskega krompirja v družbenem in zasebnem sektorju znaša letos 446 ton, kar je 3 % manj od lanskega pridelka.

2. MESARSKA DEJAVNOST

KKZ TOZD »MESNINA« je odkupila v prvih devetih mesecih letos za 14 % manj goveje živine. Posledica je za enak odstotek nižja proizvodnja govejega mesa. Manjša je tudi proizvodnja svinjine, in sicer za 4 %.

Povečanje proizvodnje je bilo doseženo le pri proizvodnji mesnih izdelkov za 14 %.

»MESNINA« je opravila več storitvenega klanja tako govedi (6,5 % več) kot prašičev (5,1 % več).

Za zadostno oskrbo svojih kupcev je »MESNINA« poleg lastne proizvodnje mesa prodajala tudi meso drugih proizvajalcev, in sicer 72 ton govedine, 262 t svinjine, 188 t perutnine in 49 t mesnih izdelkov.

Omenjene nabave so v primerjavi z lani močno upadle, večje so le pri svinjskem mesu, in to za tretjino.

Manjša prodaja mesa, ki smo jo ugotovili že ob polletju, se je nadaljevala tudi v tretjem trimesečju. Največ — za dobro petino — je upadla prodaja perutnine, zatem govejega oz. junečjega mesa — za 17 %, več pa so prodali svinjine — za 11 % in mesnih izdelkov — za 4 %.

3. TRGOVINA

Zadružnim prodajalnam se je prihodek od prodaje zmanjšal realno za 16 %. Najbolj je upadla prodaja gnojil — za 47 %, zaščitnih sredstev — za 10 %, krmil — za 11 %, koruze — za 27 %, traktorjev in obračalnikov — za 17 %, silokombajnov — za 48 %, kosilnic — za 8 % itd. Povečala pa se je prodaja cementa in nekatere drobne kmetijske mehanizacije ter orodja.

Največji padec prodaje beleži TZO »TRATA« Prevalje (24 %). Zaloge trgovskega blaga so v TZO »LEDINI« in TZO »ODOR« manjše kot lani, na »TRATI« pa večje za 5 %.

Zaloge so ležale v trgovini povprečno 49 dni, in to na »LEDINI« 42 dni, na »ODORU« 55 dni in na »TRATI« 70 dni.

V trgovini je zaposlena tretjina vseh delavcev Koroške kmetijske zadruge, njen vpliv na celotno poslovanje pa je zelo pomemben. Posledice hiperinflacije v zadnjih nekaj mesecih so trgovino pahnilo v izgube, saj izkupiček za prodano blago ne omogoča nabave enake količine novega blaga. Marža namreč ne more poleg prodajnih stroškov pokriti še inflacijskega prirasta v ceni blaga. Zaradi navedenega in zaradi krajsanja plačilnih rokov za nabavljeno trgovsko blago je bil sprejet sklep o dvakratni mesečni nivelaciji cen v trgovini in dvigu marž.

4. FINANČNI KAZALCI

Koroška kmetijska zadruga je devetmesečno poslovanje zaključila z 10 milijardami dinarjev izgube. Vzrokov je več, so pa med sabo tesno povezani:

1. največji problem je **visoka zadolženost**, ki se kaže v tem, da so več del vsa obratna sredstva, vključno z zalogami, financirana s krediti, pretežno kratkoročnimi;

2. prihodki so se v obdobju 1—9/89 v primerjavi z lanskim letom povečali za 8,4-krat, hitreje pa so naraščali stroški obresti, stroški amortizacije in osebni dohodki. Odhodke so dodatno povečali negativni revalorizacijski učinki;

3. visoko povprečno stanje zalog tako tržovskega blaga kot materiala in proizvodov povečuje zadolženost in stroške obresti;

4. splošna situacija v kmetijstvu je zelo neugodna. Odkupne cene

mleka in mesa zaostajajo v povprečju 30 % za rastjo vhodnih cen — krmlil, gnojil, zaščitnih sredstev in kmetijske mehanizacije;

5. zaradi nizke akumulativne in reproduktivne sposobnosti Koroška kmetijska zadruga že vrsto let ni sposobna tehnološke prenoje in modernizacije. To dokazuje podatek, da je tri četrtine opreme že odpisane.

Z izgubo so poslovali TZO »ODOR« (6,01 mld. din izgube, od tega 5,22 mld zaradi revalorizacijskih odhodkov), TZO »LEDINA« (3,12 mld din) in TZO »TRATA« (0,99 mld din), TOZD »MESNINA« pa je posloval pozitivno z 2,69 mld din akumulacije.

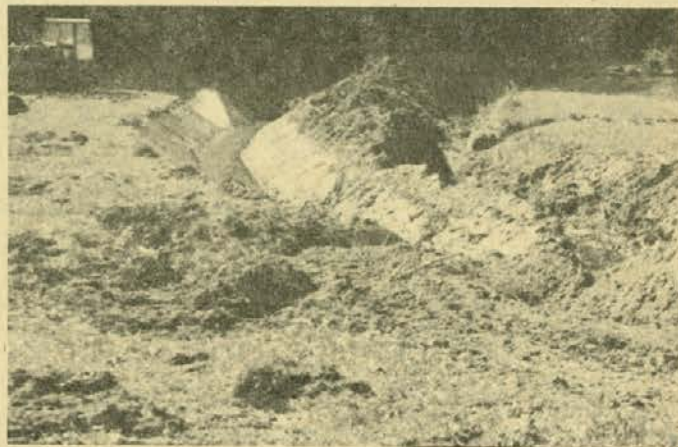
Za sanacijo izgube so po vseh TZO analizirali vzroke in sprejeli operativni program ukrepov, ki naj bi prispevali k zmanjšanju zadolženosti in izboljšanju tekoče likvidnosti, znižanju stroškov in povečanju učinkovitosti dela.

Majda BUKOVNIK

HIDROMELIORACIJE V OBČINI SLOVENJ GRADEC

Stanje pred pričetkom melioracij, foto J. Krevh

Voda je začela odtekati, foto J. Krevh

V letu 1987 je Kmetijska zemljiška skupnost naročila izdelavo projekta za izvedbo melioracij na področju Starega trga na levem bregu Suhodolnice oziroma Radušnice (29 ha), Šmartna pod naseljem Šmartno ob Mislinji (34 ha) in na Dobrovškem gradu med objektom Dobrovski grad in cesto Titovo Velenje—Slovenj Gradec (38 ha). Hidromelioracije na Dobrovškem gradu predstavljajo nadaljevanje del, opravljenih že leta 1986 in spomladi letos.

Na teh površinah, skupno 101 ha, je 47 lastnikov zemljišč, od katerih jih je ca 20 % nasprotovalo melioracijam. Kar 37 ha zemljišč je v lasti KKZ TZO Ledina. Končno so šele letos uredili vso dokumentacijo.

90 %, oziroma 283 starih milijard din je nepovratnih sredstev od Zveze vodnih skupnosti Slovenije in le 10 % plača lastnik zemljišča. Seveda so stroški po ha zelo različni. Najcenejša izvedba melioracije je v Šmartnem: 2 stari milijardi na hektar, v Starem trgu 3,2 stari milijardi in na Dobrovškem gradu 4,1 stare milijarde na hektar. Te cene so veljale meseca avgusta, sedaj so bistveno višje. Višina stroškov je odvisna od stopnje zamočvirjenosti, števila štorov, izkopanih jarkov, števila cevnihih pripustov, gostote drenaže, količine gramoza, apnenja, itd.

18. septembra 1989 smo pričeli izvajati zemeljska dela po projektu, ki ga je izdelalo Vodno gospodarsko podjetje Ma-

ribor, v Starem trgu, 23. oktobra smo mehanizacijo preselili v Šmartno.

Poleg zemeljskih del: sem spada izkop štorov, odvoz štorov ali zakop na licu mesta, izravnava terena, zasip depresij, strug, izkop profilnih jarkov, izgradnja cevnihih pripustov, moramo položiti še detajlno drenažo, rahljati zemljišča, na posameznih delih tudi orati, apniti in gnojiti.

V Starem trgu, kjer zaključujemo z melioracijo, ugotavljamo, da bodo stroški za posamezna dela bistveno večji,

kot po projektu in to predvsem zaradi bistveno večjega števila izkopanih štorov, pa tudi zato, ker posamezni kmetje niso odstranili podrtega drevja in grmovja in je to močno oviralo delo s stroji.

Želimo, da bi pri izvajanju melioracijskih del v Šmartnem in na Dobrovškem gradu kmetje bolj sodelovali.

Kljub vsem težavam pa nas ohrabljuje dejstvo, da bo proizvodnja na teh površinah v naslednjih letih bistveno večja.

Anita KAC

Grmčevje se bo spremenilo v rodno polje, foto F. Jurač

MOŽNOSTI MEHANIZIRANJA HRIBOVSKIH KMETIJ

V pogojih vse dražje proizvodnje na kmetijah postaja vedno večji problem tudi opremljanje kmetij s stroji. Poleg tega, da so ti vsak dan relativno dražji, so pogosto za rabo na kmetijah neprimerni, včasih tudi nevarni, skoraj vedno pa ne zadosti izkoriščeni.

Temu problemu je bil posvečen tudi XIV simpozij Jugoslovanskega društva kmetijske tehnike, ki je potekal konec oktobra na Bledu. Strokovnjaki iz vse Jugoslavije, ki se krajše imenujejo »mehanzatorji«, so pripravili vrsto referatov, katerih skupna tema je bila uporaba mehanizacije na različnih tipih kmečkih gospodarstev.

Zaradi velikega deleža hribovskih kmetij v Sloveniji in Jugoslaviji so pozornost posvetili tudi možnosti mehaniziranja hribovskih kmetij. Nekatere značilnosti, ki jih je treba pri razmišljanju o mehaniziranju teh kmetij poznati in upoštevati so:

1. hribovske kmetije zavzemajo precejšen delež v strukturi kmetijskih površin (v Sloveniji 72 %, v naši regiji je ta delež še višji). Zaradi velikega deleža se na teh kmetijah nahaja visok proizvodni potencial (63 % stalež goveje živine v kmečki reji, 58 % mleka in 56 % klavne živine iz celotnega odkupa zasebnega sektorja). Razvoj hribovskega kmetijstva zagotavlja nadaljnjo izrabo potencialov in s tem poselitev tega sveta.

2. Kmetije so premajhne in razdrobljene. Povprečna velikost naših kmetij je 5,5 ha in od tega je 2,6 ha kmetijskih zemljišč. Res je, da so hribovske kmetije nekoliko večje, so pa za-

to omejene v alternativnih možnostih razvoja. Pri tem je značilno še nadaljnje drobljenje posesti, (kar je nasprotno z razvojem v celotni Evropi). Ker tako razdrobljene kmetije dajejo kmetu premali dohodek, si pogosto išče dodaten vir zaslužka izven kmetijstva. To se kaže v vse manjšem deležu čistih kmetij, ki jih je le še 11,3 %.

3. Stroški proizvodnje so na hribovskih kmetijah za 30 do 40 % večji kot na ravninskih. Proizvodnja je dražja zaradi zmanjšane možnosti uporabe mehanizacije, potreb po specifični (seveda tudi zelo dragi) hribovski mehanizaciji, večje uporabe ročnega dela, manjše proizvodne sposobnosti zemljišč.

4. Da se bodo hribovske kmetije lahko ohranile, jim je potrebno omogočiti, da postopoma preidejo v tržno proizvodnjo. Zaradi nagiba in razgibanega terena je na takih kmetijah možna usmeritev intenzivno izkoriščanje travinja, saj je v nagibu nad 25 % (takih površin je pri nas precej) gospodarjenje s travinjem edino mogoče. Zato je tu logična proizvodna usmeritev v živinorejo.

Za tako proizvodno usmeritev je pripravljen izbor strojev za hribovske kmetije.

Traktor naj bo standarden, dvoosni, moči 35 do 45 KW, zmanjšano maso na KW moči (30 kg/KW), štirikolesni pogon, elastičen motor. Posebno pomemben je precizen sinhron menjalnik, kakršnega naši proizvajalci traktorjev še niso sposobni zagotoviti. Za delo v nagibu so še zlasti pomembne sigurne zavore. V nagibu do 40 % mora traktor zaustaviti ročna

zavora. Ker delo v nagibu opravljajo čelno priključeni stroji, se pojavljajo potrebe po sprednji priključni ročici in sprednji priključni gredi. Možnosti strojnega dela s traktorjem glede na nagib strmine so prikazane v tabeli.

Košnja

Je s traktorjem možna le na položnih legah, za strmine in razgibane terene pa so primerni le ročni motorni kosilniki mostne izvedbe do približno 50 % nagiba, lažje izvedbe kosilnikov (70 kg) pa za ekstremne nagibe.

Dvoosni kosilniki so relativno dragi. Opravljajo pa košnjo, druga dela pri pripravi krme in gnojenju do nagiba 70 %.

Priprava krme

Za delo v nagibu do 25 % so primerni tračni obračalniki in zgrabljalniki priključeni na traktorje. Kot priključki za ročne motorne kosilnike pa lahko opravljajo delo v ekstremnih nagibih.

Transport

Je glavni problem mehaniziranja v hribovitih svetih. Na krajših razdaljah ga je možno zadovoljivo rešiti z uporabo traktorskih vil. Za večje razdalje je primernejša uporaba nakladalne prikolice. V nagibu nastopi najprej problem obračanja agregata (traktor s prikolic). Zato je nagib obračanja tisti, ki omejuje njihovo uporabo.

Za rešitev tega problema se tudi pri nas pripravlja izdelava samovoznega agregata za nakladanje in prevoz krme — agrobila. Ta bo lahko reševal tudi probleme prevoza gnojil in gnojevke. Zavedam se, da je že veliko naših kmetij po teh kriterijih primerno opremljenih. So pa ti napotki in tudi primerna opremljenost vaše kmetije rezultat raziskovalnega dela in spremljanja mehanizacije v drugih hribovitih deželah, ki se je v Sloveniji začelo že pred več kot dvema desetletjema.

Stanko JAMNIK

		Nagib strmine v odstotkih		
		0 — 15	15 — 25	25 — 35
Oranje	A	+	xx	xxxx
	B	+	x	xxx
Dopolnilna obdelava	A	+	xx	xxxx
	B	+	xx	xxx
Setev, Okopavanje	A	+	xxx	xxxx
	B	+	xxx	xxxx
Trosenje gnoja	A	+	xxx	xxxx
	B	+	xx	xxx
Razdeljevanje gnojevke	A	+	xxx	xxxx
	B	+	xx	xxx
Spravilo sil. kornice	A	+	xxx	xxxx
	B	+	xx	xxxx
Izkop krompirja	A	+	xxx	xxxx
	B	+	xx	xxx
Košnja	A	+	xx	xxxx
	B	+	x	xxx
Priprava krme za sil. in sena	A	+	xx	xxxx
	B	+	x	xxx
Spravilo krme	A	+	xxx	xxxx
	B	+	xx	xxx

Pomen oznak in simbolov:

A standardni traktor z dvokolesnim pogonom
B ustrezen standardni traktor s štirikolesnim pogonom
+ ne bi smelo biti težav pri delu

x moteno delo

xx oteženo delo

xxx zelo oteženo delo

xxxx komaj še mogoče delo in na meji zvrnitve agregata

Pri tem je potrebno poudariti, da je 45° nagiba 100 %.

Žlosarjev Slavč z Brdinj je srečal Abrahama

Tudi Slavko Viternik, kmet pd. Žlosar na Brdinjah pri Kotljah, daleč okrog znan lovec, muzikant, šaljivec in večno mlad in nasmejan, zaprisežen samec je 15. septembra letošnje- ga leta praznoval 50 let življenja in se tako srečal z Abrahamom, kot po domače imenuje- mo petdesetletnico življenja.

Že od svojega sedmega leta je Slavko 70% invalid. Takrat mu je ročna granata, ki jo je našel v gozdu, eksplodirala in mu odtrgala roko v zapestju. Zato je njegov življenjski op- timizem, dobra volja in neuničljiva šegavost, njegov zmeraj nasmejani obraz še toliko večje vrednosti. Ker si v petdesetih letih še ni ute- gnil poiskati ženske, je za vsa opravila in delo v hiši, v hlevu in na polju sam. Pa se nič ne je- zi, vse opravi sam, pravočasno in tekoče.

Oskrbi živino v lepo preurejenem in moderni- ziranem hlevu. Kuha, pere in postori v hiši, kar je vsak dan za postoriti. Pa še zmeraj si najde čas za lov, ki je poleg kmetovanja njegovo najljubše opravilo. Slavko je tudi zelo razgle- dan in bister mož. Pomenek z njim je izredno zanimiv, pa tudi poučen in prijeten, saj zna vsako stvar zasukati na veselo in šaljivo plat.

Ljudje radi zahajajo k hiši, saj je Slavko daleč naokrog znan po svoji gostoljubnosti in po tem, da si vzame čas za razgovor s svojimi gosti in obiskovalci.

Slavko Viternik

Slavko je svoje nagnjenje do muzike in svojo razgledanost prav gotovo podedoval po Viternikih, ki so sloveli po nagnjenju do muzi- ke in drugih takšnih rečeh. Njegov stric je bil znani župnik Viternik iz Javorja pri Črni. Ta je med prvimi imel radio, takšnega na baterije in s slušalkami za na glavo takoj, ko so se takšni aparati v predvojni Jugoslaviji dobili. Imel ga je, in bil tako povezan s svetom tam v svoji ja- vórski samoti.

Ko je bil mlajši, je Slavko najraje igral tro- bento. Čeravno je lahko igral le z eno roko, mu je zapela tako kot le malokateremu muzi- kantu. Celih 10 let je igral v kvartetu Fužinar. Dolga leta pa tudi z drugimi ansambli.

Ko mi je Slavko pripovedoval, na koliko ohceti je igral, mi je povedal tudi to, da mu je najbolj živo v spominu ostala neka ohcet v Tol- stem vrhu pri Mislinji, kjer ženin na dan poro- ke, ko je bilo treba iti na dom po nevesto krat-

ko in malo ni vedel, kje nevesta živi. Vsi skupaj so jo pričeli iskati. Ko so po dolgem času pri- šli visoko na hrib do zadnjega kmeta in ga povprašali za nevesto, jim je pa odgovoril: »O, ste se pa zmotili, morali boste nazaj v dolino na nasprotni vrh«. Ko so jo že skoraj vsi čisto obupani končno le našli, je povprašal ženina, kako je vendar mogoče, da ni vedel, kje je ne- vesta doma, mu je odgovoril: »Veš, nisem si mogel zapomniti, ker sem bil šele enkrat, samkrat pri njej. Pa še takrat sem šel kar po stezi.«

Naj bo, kar hoče! Našemu jubilarantu Slav- ku Viterniku želimo še dolga, zdrava, srečna leta v njegovem domu na sončnih Brdinjah.

Želimo mu iz srca, da bi se mu izpolnili obe veliki želji, ki ju ima: prvič, da bi si zgradil hi- šo za katero ima pripravljen na dvorišču že sko- raj ves gradbeni material in drugič, da bi tako ohranil Žlosarjevo lepo domačijo pred propa- dom. Tretjo željo pa dodajem in želim, da naš Žlosarjev Slavč ostane še naprej takšen, kot je bil doslej: zmeraj nasmejan, dobre volje, vnet za šale in pravi pristni kmečki in lovski humor. Nazadnje pa še to, da bi našega Slav- ča nikoli ne minilo veselje, hoditi v klet in kaš- čo, kadar je kdo pri hiši.

Ša na mnoga, zdrava srečna leta!

Rok GORENŠEK

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in praba- bice

TEREZIJE HOVNIK roj. KNEZ
p. d. Mlačnikove mame iz Sel

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ji darovali ven- ce in cvetje, jo prišli pokropiti, bedeti ob njenem zad- njem ležišču ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Najlepša hvala dr. Vladu Weingerlu za dolgoletno zdravljenje ter internemu oddelku Splošne bolnišni- ce Slovenj Gradec.

Prav lepa hvala govornikoma Antonu Lahu in Roku Gorenšku za poslovilne besede na domu in pred odprtem grobu, pevcem MOPZ Ksaver Meško za za- pete žalostinke ter obema g. župnikoma za opravljen pogrebni obred.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči

VIDI GA

Foto: M. Motaln

Žavcarjeva mati praznuje 90 let

Žavcarjevo mater iz Podlipja nad Muto imam priložnost večkrat obiskati. Ker je včasih zelo rada brala, sem sklenil, da jo predstavim našim bralcem ob njenem častitljivem jubileju. Zibka ji je stekla v istem kraju, sredi 1899 kot najmlajši na lepi Hribernikovi domačiji.

Mati, kakšne spomine imate na svojo mladost?

Oče in mati sta kot hlapec in dekla kupila Hribernikovo kmetijo, in najboljši del kmetije je pripadal prevžitkarjem in tudi to je bilo treba iz obveznosti preorati ter dajati druge usluge. Komaj sem odrasla šolskim klopem, mi je mladost zagrenila prva svetovna vojna. Kakor vsi mladi moške in fantje sta morala na fronto tudi oba brata, od koder se je eden vrnil invalid. Tudi doma je bilo zelo težko, saj so večkrat pobrali še tisto malo živeža, kar smo pridelali slabotni ljudje. Po vojni pa so sledile še kužne bolezni, ki so pobrale precej ljudi. Tem boleznim je podleglo tudi nekaj tistih, ki so se oslabiljeni vrnili z bojišča. Leta 1922 sem se poročila z Žavcarjevim Blažem. V zakonu sta se mi rodili dve hčerki, Katarina in Micika. Že zgodaj sem ju začela privajati na kmečka dela, in obe sta ga vzljubili in se oprijeli kmetovanja, kar me je osrečilo, še posebej, ker sem imela oporo v naslednikih, ko mi je mož že leta 1951 umrl. Tudi druga vojna mi je prinesla precej strahu pred Nemci, ker so partizani radi zahajali v naš dom. Postregli smo jim, kar smo pač premogli v teh razmerah. Zet se ni vrnil več z bojišča.

Ob Žavcarjevem domu še stoji hiška, kjer so našli zavetje in streho nad glavo najemniki in offerji. Vsi ki so bivali v tej kajžici, se še vedno radi spominjajo in vračajo na ta dom, kjer so bili v igrah in gostoljubju združeni z Žavcarjevimi potomci. Vedno so bili deležni tistih drobnih dobrot in pozornosti, ki se ohranijo v lepih spominih.

Čeprav so Žavcarjeva mati dali skozi že več kot dve polni delovni dobi, nikoli ne jamrajo na veliko, ampak so zmeraj vedrega obraza. Le kaj bi si še želeli ob tem visokem jubileju, jih vprašam: »Čeprav sem z vsem oskrbljena, bi še vedno rada kaj pomagala — a kaj, ko mi moči ne dopuščajo več. Ko bi vsaj brati mogla! Odkar sem bila operirana na očesu, ne morem več brati, čeprav bi tako rada brala. Tedaj bi bilo lepo doživeti sto let.«

Mati, še veliko zdravih in srečnih let!

Ludvik MORI

STROKOVNA EKSURZIJA TAJNIKOV KZS

Zadnja ekskurzija tajnikov KZS v sedanji organiziranosti — izziv ali sedmina? To smo se spraševali meglenega jutra v Krškem pred hotelom SREMIC tajniki Kmetijskih zemljiških skupnosti iz vse Slovenije. Vrgli so nas v en koš s SIS in nas spravili pod občinsko streho ne oziraje se na to, koliko škode so naredili plodni zemlji pred ustanovitvijo KZS in ne oziraje se, kaj bo sedaj s to zemljo, kdo jo bo varoval? Kakorkoli že, možje na vrhu menda že vedo, kaj delajo, zakaj bi sicer sprejeli takšne odločitve, da kmetijske zemljiške skupnosti ne bodo več nevtralne skupnosti in samostojne pri strokovnih odločitvah. Bomo videli, kako se bo to obneslo v praksi.

Avtobus je krenil med posejanimi njivami in rahlimi vzpetinami s plantažami in vinogradi, tajnik KZS Krško pa nam je razdelil prospekte. Najlepsi je bil seveda o atomski centrali, ki stoji sredi plantaž jabolk in človek si zamaž bel glavo, komu to koristi in komu škoduje. Stoji tam in konec.

Pred poslopjem Kmetijskega kombinata Krško nam simpatičen mlad direktor razlaga zgoode in nezgode družbenega kmetijstva. Kljub visoki strokovni ravni zaposlenih, zagnanim in sposobnim ljudem, pa se računica komaj izide, vzroki pa so kot vedno v kmetijski zakonodaji, ekonomski pol., skratka, to smo že velikokrat čuli. Avtobus že tudi nadaljuje pot proti farmi svinj, kjer so problemi spet drugačni — ekološke narave, kam s toli-

ko gnojevke, da ne bo ogrožala pitno vodo ali že tako onesnaženih rek. Kolegi iz Prekmurja so prepričani, da so našli rešitev v vzreji svinj za pujske. Pitance so pa razpršili na mimi farme pri kooperantih. Še veliko koristnih predlogov je padlo, ampak naši želodci so tudi začeli protestirati, kot bi vedeli, kako dobro kosilo nas čaka »Pri treh lučkah«. Brzina, s katero so nam stregli, je bila za naše gostinstvo tudi izziv. Če bi ocenjevali ambient, pa so sploh zaslužili odlično: ogromna stara preša z ogromno hrastovo klado, da razmišljaš, kako so jo spravili noter, da ne govorim o kuharjih, ki »Pri treh lučkah« kuhajo z ljubeznijo (kot bi reklo naše babice), in z domišljijo, kot to pravim jaz.

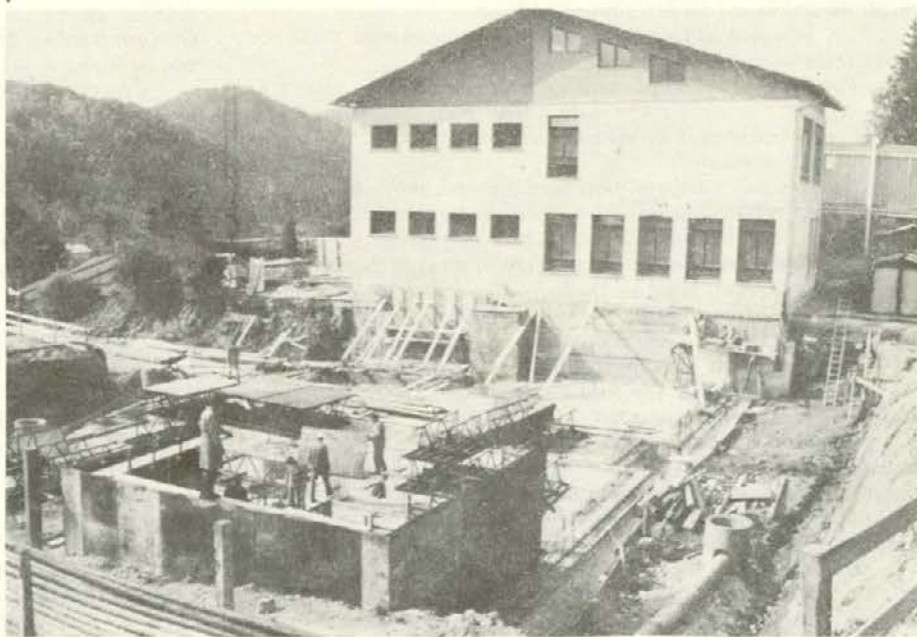
Veliko so nam še pokazali posavski kolegi, ampak počasi smo si že zaželeli počitka. Razstavo o obrambi proti toči v Sevnici smo že na brzino preleteli in avtobus je pred zadnjo preizkušnjo tistega dne — goro LISCO.

Ta gora je izziv zame in za tajnico KZS Radlje Kristino, ki je v imenu obeh naznani la navzočim, da naj nama »šparajo« večerjo, ker greva midve trimčkat in na vprašanje začudenih tajnikov, kje bova leteli, če smo vendar na vrhu, hladnokrvno odgovoriva, da seveda iz doline nazaj na vrh (mene je rahlo zabadalo v želodcu, toda ali naj pokvarim najino dolgoletno tradicijo — ko sva zmagoslavno pritekli na cilj). Tako v trenirkah in tekaških copatah galopirava nazaj v dolino in po-

ŠE OSEM UČILNIC

Osnovna šola Rada Iršiča v Mislinji že nekaj let čuti veliko prostorsko stisko, zato imajo na šoli dvoizmenski pouk. Od učencev, ki obiskujejo mislinjsko šolo, je kar 52 odstotkov vozačev. Da bi rešili prostorsko stisko, bodo k šoli dogradili osem novih učilnic, v dograjenem delu šole bodo še novi upravni prostori. Tako bo šola dobila 1200 m² novih prostorov.

F. Jurač

K osnovni šoli v Mislinji gradijo nove učilnice.

Problemi onesnaženosti zaradi gnojke izbijajo na dan, foto: M. Cigler

tem se začne šele ta pravo: vzpon navzgor. V mislih kolnem in dajem Kristini vse mogoče pridevke — vražja, božja, nečloveška, ampak ona s svojo grivo enakomerno požira metre asfalta in ne ve, kakšne muke preživljam, dokler tudi meni ne »zalaufa«, potem je pa vse lažje in lepše in z roko v roki pritečeva pred planinski dom. Rahlo prši iz megle, zunaj ni žive duše, megla ovija drevesa, midve pa polni veselja in občutka lahkote, balzam za razgrete mišice. Nikoli ne bom pozabila Lisce in tega teka z drago Kristino. Med tem tekom sem ugotovila, kaj mi pomeni in kako me njena neizčrpna volja vleče za sabo.

Naslednji dan smo se dotaknili boleče teme: kako bo posledaj z urejanjem zemljišč, z

malimi operacijami, če bodo sredstva samo za večje komplekse.

Posavski kolegi so nam pokazali nekaj kmetij, kjer so skupno z lastniki uredili lepe površine, ki so v preteklosti zaradi napačnih odločitev že bile odpisane. Slika je skoraj podobna kot na Koroškem, le da kmetije niso tako oddaljene druga od druge in je sodelovanje pri urejanju lažje.

Omembe vreden je seveda ogled HE Vrhol, katera je prva iz verige sedmih HE na Savji. Ogromen objekt (HE bo moči 34 megavattov) je sedaj še na suhem in smo si ga lahko podrobno ogledali, vrnemo pa je tudi sodelovanje gradbenikov in kmetijcev glede škode na kmetijskih zemljiščih in urejanju le-teh kot nadomestnih. Res, naši gradbinci bi lah-

Predsednik Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti ni videti zaskrbljen,

ko bili zraven, in tudi mi smo spoznali, da ni toliko važna firma, ampak ljudje, ki so v njej zaposleni in njihova volja. Upoštevati je treba tudi druge uporabnike prostora. Naj za konec samo še dodam, da smo v Posavju spoznali tudi to, da na veliko področjih vladajo ženske in to kar uspešno, seveda so si tajniki izposodili posavske kolege, češ, kako se pustite, ampak še enkrat se je izkazalo, da vladajo sposobni, spol res ni važen.

Polni vtisov smo se peljali proti Koroški, razmišljajoč o bodoči organiziranosti Kmetijskih zemljiških skupnosti, iz razmišljanja pa nas obudi, kdo drug kot naša gora URSLJA, ki se že v Mislinji prikaže v vsej lepoti in ne hote vsak pri sebi zavzdihne: »Glavno, da sem doma!«

Milena CIGLER

Osebnostne in vedenjske motnje šolarja

Nedavno smo ta problem, osvetljen iz psihološkega, pedopsihiatričnega, sociološkega, pravosodnega in pedagoškega vidika, obravnavali za okroglo mizo na osnovni šoli Prežihov Voranc na Ravnah.

Ideja za to vsebino je vznikla na konferenci ravnateljev vseh koroških osnovnih šol. Namenjena je bila predvsem pedagoškim delavcem, vabili pa smo tudi socialne delavce Centrov za socialno delo in zdravstvene delavce otroških in šolskih dispanzerjev. Udeležba je bila nadvse zadovoljiva, čeravno posameznih šol problem očitno ne zanima.

Namen naših prizadevanj je bil omiliti faktorje, ki povzročajo nastanek osebnostnih in vedenjskih motenj šolarja, oziroma najti najboljše pot za reševanje le-teh.

Dr. Marijo Vodnjov, ki je bila moderator okrogle mize, smo prosili, da nam o tem pove nekoliko več.

Pogostokrat pridemo v zadrego, ko se vprašamo ali je z našim otrokom vse v redu. Otrok se v svojem razvoju namreč spreminja, spreminja se v svojem obnašanju do nas in do okolice. Kje so meje normale?

Otrok s svojimi razvojnimi značilnostmi, individualnimi posebnostmi, emocionalnimi izbruhi (tudi motnjami), razvojnimi motnjami itd. občasno odklanja vse okrog sebe (šolo, starše, okolico). Otrok išče družbo, ki staršem ni po volji, razvija razvade, kot so kajenje, pitje alkoholnih pijač itd. Izostajajo iz šole (špricajo) zaradi navidezne bolezni, ker jih je šole strah, bodisi zaradi slabih ocen, zaradi profesorja ali drugega vzroka. Včasih si vzamejo čas tudi za pripravo učne ure, ki je zanje kritična.

Na vprašanje, **kakšno šolo danes imamo**, posredujemo povzetek klinične psihologinje tov. Marje Strojine.

Osnovna šola je obvezna, je torej institucija, iz katere te reši samo smrt. Takšna kot je, zahteva prototip otroka, ki ne sme biti ne preveč ne premalo sposoben in mora imeti krasen spomin, da si zapomni vse nesmisle, ki jih v šoli zahtevajo. Ugotavljamo, da imamo najbolj zahteven učni program v Evropi. Le zakaj?

Osip v osnovni šoli je 6–10%, v srednji šoli 35%, kar pomeni, da ostane 35% otrok z osnovnošolsko izobrazbo. Ob tem se še ugotavlja, da imamo v Sloveniji najslabšo izobrazbeno strukturo v Jugoslaviji in Evropi.

V naši šoli vlada hierarhija, storilnostna usmerjenost, tek-

movalni duh, strah pred učiteljem, pred slabo oceno in neuspehom. Ob vsem tem je obremenjen otrok in učitelj.

V srednji usmerjeni šoli, kot edinstvenem longitudinalnem eksperimentu na celi generaciji otrok, se ugotavlja pri otrocih apatičen odnos, anksioznost in strah. Torej, prehod iz starega klasičnega šolskega sistema na novo usmerjeno izobraževanje, ni uspel. Po socialni plati je nov sistem naredil največjo različnost med šolami usmerjenega izobraževanja.

Otroci naj bi bili vsak šolski dan na vse pripravljeni, pripravljeni na vsako šolsko uro, vse bi morali znati. Nihče ne upošteva, da se dveh kontrol v enem dnevu ne da pisati. Kljub vsemu srednje šole usmerjenega izobraževanja ne pripravijo otrok na delo na univerzah, kar se kaže po precejšnjem osipu študentov. Govorimo lahko že kar o generacijskem osipu. Na šolah je opazna tudi vedno večja agresivnost.

Človeški faktor učitelja je sila pomemben dejavnik, čeprav ni ne pohvaljen, ne priznan. Ugotavljamo tudi, da strokovnost pada.

Nujno je iz preventivnega stališča nekaj narediti, to pa lahko samo z drugačno šolo, čeprav se zavedamo, da idealne šole nikdar ne bomo imeli.

Kakšna je slovenska družina?

Slovenska družina, z vsemi svojimi težavami, je produkt sedanjega sistema. Lahko funkcionira dobro, navidezno dobro, slabo, je popolna ali nepopolna. Družina je najbolj občutljiva, če je otrok v šoli neuspešen ali celo problematičen. Družina se le izjemoma sama obrne s problem navzven, običajno pa šele takrat, ko jo pokliče šola, šolska svetovalna služba ali ob nastanku deliktov, ko se vključijo organi javne varnosti ali socialna služba.

Kako pomagati otroku s težavami?

Pristop je nujno teamski. Le z združenimi močmi psihosocialne in zdravstvene službe lahko otroku pomagamo; našemu otroku, ki je del družine, njen subtilni član, na katerem se kaže, da je v družini nekaj narobe.

Pri odpravljanju teh problemov je nujna povezava šolski dispanzer (šolske svetovalne službe)—šola—starši. Po potrebi se vključijo tudi ostale institucije.

Marija VODNJOV, dr. med.
spec. šol. med.

KADROVSKE VESTI GOZDNO GOSPODARSTVO

PRIŠLI V TOZD — oktober 1989

Priimek in ime — datum nastopa — naloge in opravila, ki jih bo opravljal — organizacija, iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC
Kobolt Ivan, 16. 10. 1989, gozdni delavec-sekač, —
TOZD GOZDARSTVO MISLINJA
Jeromeš Mira, 15. 8. 1989, ekonomski tehnik-pripravniki, prva zaposlitev
TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
Nabernik Branko, 1. 10. 1989, gozdar, prva zaposlitev
Repateč Danilo, 1. 10. 1989, mehanik — pripravniki, prva zaposlitev

ODŠLI IZ TOZD: oktober 1989

Priimek in ime — datum odhoda — naloge in opravila, ki jih je opravljal — organizacija, v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC
Kundih Vlado, 31. 10. 1989, gozdni delavec-sekač, TOZD Nova oprema Slovenj Gradec
TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
Mihlarič Zdravko, 31. 10. 1989, gozd. tehnik-delovodja, TOZD Gozdarstvo Mislinja
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
Šermet Mile, 5. 10. 1989, gradbeni delavec, del. razm. za določen čas
Bočkarjev Boris, 6. 10. 1989, gradbeni delavec, del. razm. za določen čas
Salnik Jože, 10. 10. 1989, strojnik TGM, Cestno podjetje Maribor
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB SLOVENJ GRADEC
Orter Anita, 31. 10. 1989, izv. nalog. stroš. knjig., —

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC	43	3	44
GOZDARSTVO MISLINJA	48	5	53
GOZDARSTVO CRNA	122	15	137
GOZDARSTVO RADLJE	110	24	134
TOK GOZD. SLOV. GRADEC	34	3	37
TOK GOZD. RADLJE	28	5	33
TOK GOZD. RAVNE	25	5	30
TOK GOZD. DRAVOGRAD	13	3	16
GRADNJE SLOVENJ GRADEC	54	7	61
TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE	122	14	136
CENTRALNO LESNO SKLADIŠČE OTIŠKI VRH	38	5	43
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB SLOVENJ GRADEC	43	59	102
	680	148	828

Cerjak Darinka

KADROVSKE VESTI LESNA SLOVENJ GRADEC

PRIŠLI V TOZD: oktober 1989

Priimek in ime — datum nastopa — naloge in opravila, ki jih bo opravljal — organizacija, iz katere prihaja

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE—PODVELKA
Prapotnik Damjan, 2. 10. 1989, ročno transpo. in zlaganje., —
TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
Stanonič Janko, 1. 10. 1989, direktor lastn. prodaj., iz TOZD Pameče
Knežar Gordana, 19. 10. 1989, prodajalec, TOZD TP Pameče

ODŠLI IZ TOZD: oktober 1989

Priimek in ime — datum odhoda — naloge in opravila, ki jih je opravljal — organizacija, v katero odhaja

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
Trifunović Marjan, 4. 10. 1989, izv. enost. sklad. del., —
TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
Stanonič Janko, 30. 9. 1989, direktor TOZD, TOZD Blagovni promet
Knežar Gordana, 18. 10. 1989, stiskanje podbojev, TOZD Blagovni promet
Paradiž Elerija, 18. 10. 1989, stiskanje podbojev, inv. upokojitev
TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE—PODVELKA
Robnik Bogdan, 6. 10. 1989, strojno rezkanje na stroju, umrl
TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH
Poberžnik Ivan, 17. 10. 1989, voznik nakladalca, —
TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC

Martinc Olga, 29. 9. 1989, priprav. enost. elem. za tapetiranje, —
Pintar Mladen, 12. 9. 1989, priprav. tež. elem. za tapetiranje, TUS Slovenj Gradec
Komlanc Viktor, 15. 10. 1989, embalar. tapet. izdel., TUS Slov. Gradec
Jesenek Slavko, 15. 10. 1989, viličarist, TUS Slovenj Gradec
Nuraj Barbara, 15. 10. 1989, izvaj. manj. zaht. tapet. del., TUS Slovenj Gradec
TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
Meh Mirko, 30. 9. 1989, nabavni referent, GG Slov. Gradec
Plaznik Drago, 30. 9. 1989, nabavni referent, GG Slov. Gradec
Žvickart Marjan, 30. 9. 1989, izvozni referent, GG Slov. Gradec
Vinšek Ivanka, 30. 9. 1989, likvidacija računov, GG Slov. Gradec
Hictaler Marija, 30. 9. 1989, fakturist, GG Slov. Gradec
Javornik Marina, 30. 9. 1989, fakturist, GG Slov. Gradec
Smokar Marija, 30. 9. 1989, fakturist, GG Slov. Gradec
Kuhelnik Betka, 30. 9. 1989, vodja sekt. last. prodj., GG Slov. Gradec
INTERNA BANKA SLOVENJ GRADEC
Kuković Marta, 30. 9. 1989, dolžniško upniška razm. GG Slov. Gradec
Kraiger Ela, 30. 9. 1989, vodj. krat. finan., GG Slovenj Gradec
Krevh Avrelja, 30. 9. 1989, dolgoročno finan. osnovn. sred, GG Slovenj Gradec

Lenart Jože, 30. 9. 1989, planer-analitik, GG Slovenj Gradec
Matavž Dragica, 30. 9. 1989, dolžn. upn. razm., GG Slov. Gradec
Praprotnik Janez, 30. 9. 1989, ref. GG Slov. Gradec
Ravnar Rozina, 30. 9. 1989, fin. operativna, GG Slov. Gradec
Rozman Mojca, 30. 9. 1989, dolžn. upn. razm., GG Slov. Gradec
Strmčnik Terezija, 30. 9. 1989, posl. z vred. papirji, GG Slov. Gradec
Strmčnik Jolanda, 30. 9. 1989, dolžn. upn. razm., GG Slovenj Gradec
Žgajner Branka, 30. 9. 1989, dinarsko plačevanje, GG Slov. Gradec

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
ŽAGA MISLINJA	44	5	49
ŽAGA OTIŠKI VRH	46	12	58
ŽAGA MUŠENIK	33	12	45
ŽAGA VUHRED	47	10	57
TP PREVALJE	85	165	250
TP PAMEČE	131	145	276
TSP RADLJE	174	184	358
TIP OTIŠKI VRH	217	30	247
NOVA OPREMA SLOV. GRADEC	180	153	333
DELOVNA SKUPNOST	40	67	107
BLAGOVNI PROMET	136	85	221
INTERNA BANKA	2	25	27
	1137	893	2030

Cerjak Darinka

Ludvik in Tončka Germ; krtačenje in preja volne

Tako so kobanske predice predle predivo leta 1937

PREJA

Motivi, ko so pridne roke predic predle predivo v dolgih zimskih večerih, so že skoraj povsem izginili iz našega podeželja, kakor tudi lan z naših polj. Le tu in tam ga še sejejo v zdravilne in okrasne name-ne.

Krtačenje in preja volne pa se opravlja le tam, kjer še redijo ov-ce.

Ob teh opravilih se je zmeraj našel kdo, ki je bral ali pripovedo-val povesti in šale, včasih pa so tudi zapeli.

Ludvik MORI

ŠMONOVA KAPELA

V novem naselju, v Mislinjski Dobravi, se je v nedeljo, 19. novembra zbralo sto ljudi pred novo kapelo, ki jo je zgradila družina Šmon. 6 duhovnikov iz slovenjegraške deka-

ZLATA PRAVILA

Izkušnja je pregovore rodila,
potrdila in ohranila.
Zgubil si denar, nisi izgubil ničesar;
izgubil si čast, izgubil si pol;
izgubil si pogum, izgubil si vse.
Zima, gosposka in smrt ne prizanesejo.
Zidarju in holcarju ni poleti nobena pečenka premastna,
pozimi pa nobena suha hruška pretrda.
Za vsak greh je odpustanje.
če znaš, veljaš.
Vse je lahko smešno vse dotlej, dokler se to drugim dogaja.
Proti vsem se borimo, le proti neumnosti ne.
Presneto je hud iz kmeta gospod.

nije je opravilo žegnanje, domači pevski zbor pa je obred popestril s pesmijo.

Na mestu, kjer stoji kapela, je pred leti oplazila strela Jurija Šmona. Po nekem nerazložljivem naključju je ostal živ. Njegova žena, Elizabeta Šmon, je dala pobudo, da bi na tem mestu zgradili kapelo. Glavno breme stroškov za kapelo sta prevzela zakonca Šmon, nekaj so prispevali njuni otroci, nekaj pa izvajalci del, ki so svoje izdelke darovali ali jih zaračunali po minimalni ceni.

Projekt za kapelo je izdelal dipl. arh. Alojz Kralj, umetniška dela Franc Potisk, križ iz jekla pa je poklonil dr. Alojz Pogorevc. Zidarska dela je opravil Ivan Rogelšek, pokril pa jo je Anton Ajtnik.

I. Robnik

Dopisujte v svoje glasilo!

ZAHVALA

ob izgubi mojega očeta

JOŽETA BALIŠA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD TIP Otiški vrh, ki ste ga pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujem sodelavcem izmene »B«, OOS TIP za darovani venec in izrečeno sožalje. Vsem še enkrat, iskrena hvala.
Jože Bališ, ml.

ANTON GRIBEN
1929—1989

Vedno nas stisne pri srcu, kadar smrt nepričakovano iztrga iz naše sredine človeka, ki je bil poln delovnega elana, poln načrtov in ciljev.

Tonetu je stekla zibka 8. junija 1929 pri Žampovi domačiji v Otiškem vrhu pri Dravogradu. Čeprav je bil edinec, so mu starši privzgojili ljubezen do dela in zemlje in mu omogočili, da se je izučil poklica.

Že ko je bil mlad fant je po trdem delu prepeval v družbi svojih vrstnikov. Po odsluženju vojaščine je osvojil srce Brezovnikovi Mariji, se z njo leta 1952 poročil ter jo popeljal na svojo domačijo. Življenje sta podarila trem hčerkam in jih izsolala ter jim še naprej pomagala po svojih močeh. Leta 1959 sta dokupila še eno manjšo kmetijo v Šentjanžu, v dolini, kjer je bilo treba na novo zgraditi poslopje ter sočasno obdelovati posestvo v planini. Delo na sihtu in kmetiji je znal Tone izvršno usklajevati, kar izpričuje vzorno urejena kmetija.

Dokler je človek v delovnem raz-

merju si vedno želi, da bi se upokojil in tako imel več časa za počitek. Ko pa se iztekajo zadnji tedni zaposlitve, se predenj postavi nešteto novih potreb in ciljev, posebno še za tistega, ki je vedno pripravljen pomagati tudi svojim bližnjim, sosedom in prijateljem.

Tudi tisto soboto ga je vabil zeleni gozd, da bi skupaj s sodelavci opravil načrtovano delo. Komaj je utegnil objeti ženo in ji voščiti za rojstni dan z besedami: »Praznovala pa bova čez tri mesece, skupaj.« Žal, Tone svojega rojstnega dne ni več dočkal, še isti dan je bila njegova pot v bolnišnico, kjer so se po žrtvovalni zdravnik z njo trudili za njegovo življenje. Smrt je bila neizprosna. Vzela je moža, očeta, dedka, soseda in prijatelja.

Pogrešali bomo njegov vedri obraz in toplo besedo. Trpko je spoznanje, da ga ni več med nami. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Vsi tvoji

JEVŠNIKOV KRISTL

Jevšnikovega Kristla sem spoznal v pisarni takratne majhne gortinske zadruge, ki je prva povojna leta odigrala odgovorno nalogo pri obveznem odkupu, tudi ob nekaj uspešnih usmeritvah v kmetijstvu.

Ker je Jevšnikova kmetija ob Dravi bolj majhna, so se na njej ukvarjali z domačo obrtjo, oziroma obdelavo lesa. Kdo ve, morda je bil kateri od prednikov žagar, da se pišejo Žagmajster. Kristlov oče je bil odličen mizar in tega posla se je priučil tudi sin, vendar ta posel po vojni ni prinašal zanesljivega dohodka, zato se je Kristl zaposlil v pisarni bližnje zadruge kot administrator in se ob dopolnilnem pouku usposobil za vodenje knjigovodskih poslov, katere je uspešno vodil. Z delom je nadaljeval tam, kamor se je ob reorganizacijah selil sedež zadruge, dokler ga niso invalidsko upokojili v zadruzi Vuzenica.

Ceprav mu zdravje ni služilo, kot je treba in tudi razmere so od začetka bile zelo ostre, je bil naš Kristl

vedno vesten in skrben pri svojem delu ter dober tovariš svojim sodelavcem. S strankami je rad prijateljsko kramljal. V prostem času se je rad pridružil igram, ki jih je uprizarjala vaška mladina. Ob teh igrah je spoznal življenjsko sopotnico, Lešnikovo Treziko, s katero sta si 37 let delila radosti in težave. Kot mnogim, je tudi Kristlu vojna zagrenila najlepša mladeniška leta. Leto in pol je doživljal vojne strahote, bil je prisilno mobiliziran, nato pa še skoraj dve leti ruski ujetnik v Sibiriji, od koder se je 23. decembra 1945 vrnil z zelo skrhanim zdravjem.

V lepo življenjsko harmonijo, polno družinskih načrtov in ciljev se je nepričakovano priplazila zahrbtna bolezen, ki mu je ugasnila svečo življenja. Ženi Tereziji bosta ostala v tolažbo dva sinova in dve hčerki ter vnuki.

L. M.

Foto: Daniel Pušnik

SREČANJE BORCEV PRED SPOMENIKOM PADLIH

Kako lepo je pogledati jeseni tu okrog, ko odpade orumenelo listje. Lepa jesen je pripomogla, da smo se, tu v Razboru, zbrali okrog spomenika padlim borcem.

Letos mineva 45 let od najtežjih bojov Tomšičeve brigade. Borba je trajala od rane jutra do mraka. Hrabri borci so se morali braniti pred trikrat močnejšim sovražnikom, vendar se jim je proti večeru uspelo prebiti in se umikati čez Farovski vrh. Nemci so imeli ogromno mrtvih, partizanov je padlo zelo malo. Razborčane je takrat rešila gosta megla tako, da so Nemci vzeli previsok cilj in so namesto na Razbor, granate iz topov padale preko vasi Razbor. Ta dan so Razborčani poimenovali »črni petek«. Ko smo bili takole zbrani okoli spomenika, so nam misli pohitele nazaj. V tisti čas, ko se ni nihče ustrašil, pa četudi je šlo za življenje. Spomnila sem se, ko smo dejali, samo da bi bil že enkrat mir, pa če smo tudi lačni, samo da bi bili brez skrbi. Vendar so na to nekateri kaj kmalu pozabili. Kar pogledjmo, kako hočejo nekateri izmaličiti našo partizansko vojsko. Naj kar pomislijo, koliko žrtev in krvi je bilo prelite za našo svobodo. Vem, da si tista mlajša generacija ne more zamisliti, da je vse to res, vendar spomeniki in razna obeležja pričajo o resnici, zato bodimo zmerni in odkriti pa zaupajmo v boljšo bodočnost. Težave, ki so pred nami, moramo premagati, da bo res naša generacija imela boljšo bodočnost. Na našem srečanju je bil glavni govornik član občinske organiza-

cije ZB Slovenj Gradec Alojz Slemenik, ki je množici govoril o poteku te borbe. Navzoči so ga z zanimanjem poslušali. Treba bi bilo več takšnih srečanj, da mladina zve, kako se je rojevala svoboda.

Štefka MELANŠEK

LJUDSKA MODROST

Dobro vzgojeno drevo,
rodi dober sad.

Blato dragulj le omaže,
ne more pa ga spremeniti v blato.

Kar skupaj leži,
skupaj drži.

Bolj če je svoj,
bolj se ga boj.

Bolj ko blato mešaš,
bolj smrdi.

Lahko pridobljeno,
se lahko zapravi.

Če bi zavist gorela,
ne bi potrebovali drv.

Kjer se prepirata dva,
tretji dobiček ima.

Če ceniš sebe,
ne omalovažuj drugih.

Če hočeš nekoga spoznati,
mu moraš oblast dati.

Prijatelj, povej mi, s kom se družiš,
ti povedal bom, kdo si.

Od leve proti desni: Zmagovalci Milan Ferk, Ivan Polesnik in Matjaž Pandev

**Srečno
'90**

GRIN, FEKSA IN GRINGO NAJBOLJŠI

Na športnem stadionu na Prevaljah je bilo republiško tekmovanje športnih psov, ki ga je pripravilo Kinološko društvo Ravne na Koroškem.

Prvo mesto in 282 točk je dosegel pes Grin z vodičem Milanom Ferkom iz Maribora, druga je bila psica Feksa z 281 točkami, njen vodič je Ivan Polesnik iz Žalca. Tretji pes Gringo je osvojil 279 točk, njegov vodič pa je Matjaž Pandev iz Raven na Koroškem.

F. JURAC

»Treba bo drv za zimo«, pravi Anka

PRAVLJICA O HOMCU

Nekoč je krožilo več pripovedk iz Mislinjske doline. Ena izmed njih je že bila objavljena v Viharniku. To pa je nekako nadaljevanje o jezeru, ki je polnilo zgornjo Mislinjsko dolino. Da ne bi šla v pozabo, je prav, da jo zapišemo.

Ko je jezero odteklo, se je dolina osušila, reka Mislinja, ki je jezero polnila, si je naredila strugo do izliva v Mežo. Dolino so začeli naseljevati ljudje. Nastale so vasi in ljudje so začeli zidati tudi cerkve in jih opremili z zvonovi. Zvonili so zjutraj, opoldne in zvečer. Vragi v peklu so besneli, kadar so zapeli po cerkvah zvonovi. Zakleli so se, da bodo zamašili dolino na spodnjem koncu pod Slovenj Gradcem in na gornjem v Mislinji. To je bilo treba opraviti, kadar zvonovi molčijo, ker vrag izgubi vso moč, ko zapoje zvon.

Tako se je odpravil vrag dopoldne na delo, da bi do poldne delo končal. Natrpal si je ogromno verigo na pleča in odletel v hribovje Paškega Kozjaka. Ruval je ogromno skalo, da se je zemlja tresla. Ovil jo je z verigo in si jo naprtil na hrbet. Spusti jo je med Tolstim vrhom in Sečevcem, da bi zamašil prehod vodi v Doliško kotlino in Hudo luknjo. Spet je odšel po drugo skalo, da jo ponese v Slovenj Gradec in tam zamaši reko Mislinjo, da bo napolnila dolino z vodo in potopila ljudi z nadležnimi cerkvami in zvonovi.

Hitel je z ogromno skalo proti cilju. Toda, ko je prišel do Šmartna, je v vseh cerkvah zazvonilo poldne. Bil je prepočasen, izgubil je moč in spustiti je moral breme sredi doline. Bajle so se na tem hribočku dolgo poznali sledovi verige. Počasi se je hriboček zarasel z gozdom. Na njem so sezidali cerkev. Danes je Homec daleč naokrog znana božja pot. Na veliki Šmaren se na Homcu zbira ves dan veliko število vernikov. Vsak prebivalec Mislinjske doline, če je veren, rad poroma ta dan na Homec. Prihajajo pa tudi od drugod. Na Homcu se vršijo tudi druge cerkvene prireditve. Tudi skala nad Mislinjo se je zarasla z gozdom. Danes se imenuje ta hrib Turjak. Ta koničasti hrib se vidi daleč po dolini. Nekoč, nekateri pa še danes imenujejo vas s cerkvijo Šentilj pod Turjakom.

Minilo je že 60 let, odkar so te pripovedke krožile med ljudmi, pripovedovali pa so jih tudi učitelji otrokom v šoli.

Iz šole se je spominjam tudi jaz.

Jože Krajnc

ZLATA PRAVILA

Porok je smrti otrok.

Ovca cela, volk pa sit, to ne more bit.

Lahko je s polnim trebuhom post hvaliti.

Mali lonček hitro vzkipi.

Jabolko na dan odganja zdravnika stran.

Kdor hoče svetlobo, mora vzeti tudi temo.

Hiša mora imeti tudi streho, (kar se doma govori, naj doma ostane).

Izdati izdajalca ni izdaja.

Dva trda mlinska kamna še nista nikoli dobre moke mlela.

Enega list skrije, drugega hrast ne zakrije.

Bolje danes kos, kakor jutri gos.

Bolj ko ovca mekeče, več volkov se steče.

Sam najbolje veš, kje te čevelj žuli.

Bežeče podgane naznanjajo potop ladje.

Še tako dolga pot se prične s prvim korakom.

Elegantna ženska je lepša kot lepa.

Čemu strmiš v daljavo, ko pa sreča blizu stoji?

Kadar pričakuješ, da boš zelo srečen, postaneš lahko zelo nesrečen.

Izkušnja v nesreči rešuje pred drugo nesrečo.

Kdor se hitro znajde, sreča ga najde.

Matevž ČARF

Bukovska vas, foto: M. Čarf

LISJAK NAPADEL PSA

Vse kaže, da je bil lisjak, ki je napadel psa, privezanega ob gošpodarskem poslopju stekel. Pes, last Marije Jamnikar iz Tolstega vrha 52 pri Mislinji, je bil močnejši in je lisjaka pokončal. Opozarjamo vse lastnike, naj psom posvečajo več pozornosti.

F. JURAC

LJUDSKA MODROST

Če volkovi tulijo,
zvesti pes ne zapusti črede.

Človeka spoznaš tudi v jezi.

Govori, da te spoznam.

Kača se skriva v travi.

Kača z ugrizom umori tudi bika.

Lončar zaviha lončarju, drvar drvarju.

Mož beseda več velja
kot kup zlata.

Brez moške glave ni prave naprave.

Če je mož dolgo zdoma,
rad k drugi ženski roma.

Če je tudi grda,
vsaka ženska misli, da je lepa.

Če se utapljata žena in mati,
mora sin prvo rešiti ženo.

Če žena kruh peče,
nikogar poleg noče.

Dve ženski živita v miru le takrat,
če je ena slepa, druga pa gluha.

Moški brez žene je kakor soba brez
stene.

Moški so vzrok,
da se ženske ne marajo.

Posojilo se vračila veseli.

Ljubo doma, kdor ga ima.

Matevž ČARF

»Orjaška lesnika« na Hlevnikovi puši, foto: G. Mlinšek

STRELJANJE S PIŠTOLO

V mesecu novembru je služba za SLO TOZD Gradnje organizirala streljanje s pištolo. Streljali so člani Komiteja za SLO in DS Gradnje in pripadniki narodne zaščite.

Franc POTISK

Koline so tu, foto: F. Jurač

RAZMIŠLJANJE OB KONCU LETA

Kljub temu, da je bilo težko, da se je draginja stopnjevala iz meseca v mesec in mnoge privedla že na rob obupa, bomo to leto le zaključili. Hvala Bogu, včerajšnji dan je minil, današnjega preživljamo, jutrišnji pa je nam vsem uganka.

Slovenci spoštujemo rek: SPOŠTUJ DOSTOJANSTVO SLEHERNEGA ČLOVEKA. To naše pravično spoznanje mnogi narodi Jugoslavije narobe razumejo. Že neštetokrat je trepetalo srce slovenske matere in sedaj zopet trepeče, ko se sprašuje kaj bo z njenim rododom. Bo narod izmaličen, izrinjen, ali pa bodo drugi uvideli, da je naše mišljenje pravično in pošteno. »Naredili smo tisto, kar je slovenski narod od nas pričakoval,« je dejal predsednik slovenske skupščine Miran Potrč, ko je Slovenija potrdila amandmaje k ustavi. Pravzaprav si jih je napisala in tako storila zgodovinski korak. Ne glede na preteklost in na odgovornost pa so amandmaji tu in so temeljni dokument slovenske republike v okviru Jugoslavije, ki naj omogoči slovenskemu narodu, da zakoraka v demokracijo. Poleg tega, da določa pravico do odcepitve in zavrača vmešavanje zvez-

nih organov v slovenske zadeve v vprašanih javne varnosti, uvajajo amandmaji v republiško ureditev politični pluralizem.

Da bomo to lahko izvajali, bomo morali postati družina, ki želi biti srečna in spoštuje sočloveka.

Še je v nas klic, da je v slogi moč. Če nikoli prej, ga moramo sedaj spoštovati in se po njem ravnati. Vemo, da nič ne pride samo od sebe. Kako lahko kaj dosežemo? Zakaj je danes življenje v tolikih družinah tako težavno? Kakšno je pojasnilo za razliko med srečnimi in nesrečnimi družinami?

Leto 1989 se izteka, z njim pa vse, kar smo doživljali, preživljali. A za nas vse, ki ostajamo, in čakamo novo leto, je pogoj en sam, da postanemo bolj človeški, bolj domači, bolj tovariški. V letu, ki ga bomo pričeli, bomo imeli v svojih srcih to, da smo plemeniti rod slovenstva in da želimo živeti v miru.

Viktor LEVOVNIK

Andrej Šertel na Sejmu

SEJEM V MISLINJI

Ob sklepu krajevnega praznika krajevnega skupnosti Mislinja so v Mislinji priredili tudi mali sejem, na katerem so prodajali zdravilna zelišča, rabljeno smučarsko opremo ter drugo. Na sejmu je bil tudi naš glavni urednik Andrej Šertel, ki je zelo uspešno prodajal svojo knjigo »DOMAČE ŽGANJE« izredno pa so se zanimali za švedsko grenčico, za katero pravi Andrej, da uspešno zdravi veliko vrst bolezní, zato je treba to zdravilo piti le po kapljicah.

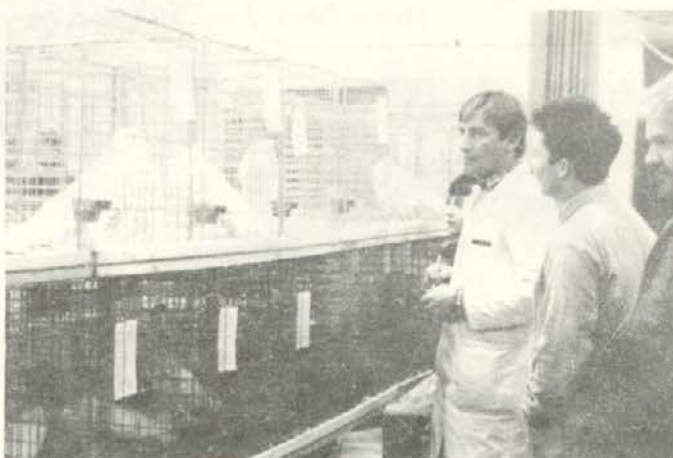
F. Jurač

USPELA RAZSTAVA MALIH ŽIVALI

Društvo za vzrejo malih živali Ravne na Koroškem je v Slovenj Gradcu letos že četrto pripravilo razstavo malih živali, na kateri so obiskovalci lahko videli okrasne in športne golobe, nutrije, zajce mnogih pasem, okrasne peteline in kokoši, izredno zanimive pa so bile bele lisice.

Razstava, ki je bila skrbno pripravljena, je bila gotovo največje veselje za mlade obiskovalce, prireditelji pa zaslužijo vse priznanje.

F. Jurač

Z razstave malih živali v Slovenj Gradcu

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, goz. Ureja uredniški odbor: Ida ROBNIK, Andrej ŠERTEL, Hedvika JANSE, Vida VRHN. Glavni urednik: Andrej ŠERTEL, odgovorna urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda Naklada: 5600 izvodov. Tisk: CGP VEČER Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1989.

Študijska knjižnica
DZ 05
VIHARNIK
1989

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA
RAVNE

